

SWIV LAROUT ZISKA ...

DEV VIRAHSAWMY

© Dev Virahsawmy
All rights reserved

BOUKIE BANANE

ENN TI PAROL AVAN

Depi lontan mo ti anvi ekrir enn roman an Morisien me mo ti mank konfians dan momem e mo pa ti sir ki lang la ti ase evolue pou reponn lapel. Ti ena enn trwaziem rezon ki mo pou devlope anba.

Poezi ek teat zot ena enn lipie dan kiltir oral e enn lot dan kiltir lekritir me proz literer li enn zafer plis konplike. Kan enn dimoun pe lir proz literer li pa ena okenn koudme andeor tex la. Pa ena expresion figir, entonasion, langaz lekor pou ed li konpran tex la. Ena zis li tousel divan bann sign lor papie la (let alfabet, bann mo, manier bann mo la finn aranze dan enn fraz, bann konvansion ponktiasion). Li ena pou negosie ar sa bann sign la pou ki li kapav gagn enn lizour.

Savedir ki enn ekriven proz literer li bizen met dan so tex tou bann sign nesese pou ki kominikasion vinn posib ant li ek so lekter.

Konpare ar lang popiler (manier ki dimoun koze normalman) proz literer e sirtou langaz roman li enn lot lang, enn lang artifisiel, enn prodwi artistik. Li resanble lang popiler e li diferan anmemtan. Li bwar dan lasours lang popiler e li sanz li anmemtan pou fer li vinn enn labwason rafine pou lespri edike e kiltive. Pou reysi lir, konpran ek apresie langaz roman an Morisien bizen ki dimoun gagn formasion nesese dan lir ek ekrir an Morisie. Pa kwar ki nou pou kapav fer li fasilman parski nou konn lir ek ekrir Franse ek Angle. Sak lang ena so prop nam, so prop mister, so prop rises ek so prop kapris. Bizen gagn formasion nesese pou devlop gou, kapasite ek konfians nesese pou tir zi dan sak gouli-kann ar ki nou finn ranz nou lang. Apre plis ki trant-an ki enn literatir modern an Morisien ekziste komie sitwayen nou pei ena sa treyning ek kapasite nesese pou kapav rant dan labirent literer an Morisien, zwir siro langaz roman e trouv enn lizour? Pa boukou.

Pou kre sa nouvo kouran la, apart poem ek pies teat, mo ti pe ekrir ti zistwar (short stories) ek long zistwar (novella) pou devlop mo konesans ek konfians literer e anmemtan pou abitie dimoun lir bann tex an Morisien. Si mo ena rezon, li posib ki aster ena ase dimoun ki ena sa formasion la e ki roman an Morisien ena so lespas dan nou kiltir nasional.

Avek letan ek experyans mo finn, mo kwar, kontribie pou defris teren, binn later, prepar platband pou ki proz literer e sirtou langaz roman bourzone dan nou zarden kiltirel. Mo pa tousel ki finn fer sa. Finn ena Samy Periacarpen, Joe Seetohul, Renee Asgarally, Lindsey Collen, Sedley Assonne ek plizier lezot ki finn ena plis kouraz ki mwa, mo bizen axepte.

Zordi mo pe amenn mo blok. Mo zis espere ki bann lekter pou gagn plezir ki literatir roman done. Si prodwi la pa bon pa blam nou lang Morisien. Mo tousel ki antor.

Dev Virahsawmy
(Avril 2002)

SAPIT 0

KOUMANSMAN LAFEN

Mo pe bord lor 70 an. Mo'nn anvi ekrir sa liv la. Mo pa kone kot pou koumanse e olie fer enn plan kouma, mo sipoze, dwatet fer li, mo finn desid pou les mo latet fer dapre so kapris. "Pa drol!" mo tann mo bann konesans pe dir. "Li ti toultan enpe tok-tok."

Mo pa ena okenn rezon enportan pou rabas seki mo pe rabase. Dayer mo pa ena nanye enteresan pou dir. Mo lavi li enn lavi ordiner ki pa finn swiv enn lalinn drwat me finn zig-zage, finn zwenn kogne, ki parfwa finn zwenn tase dan lakrwaze. Kifer rakont sa zistwar la? Ki ena enteresan? Kikfwa li enn manier exsantrik pou dir dimoun bliye mwa. Kikfwa mazorite dimoun zot kouma mwa, enn gomon ki balote lor vag, dan vag. Kikfwa ena kikenn ki pou dir kan li finn fini lir mo radotaz: "Eh! Li ti dan pli pens ki mwa. Konpare ar li mwa mo enn jak." Sa pou redonn li konfians dan limem. ... Ala mo rekoumanse, rod kwar ki mo ena kixoz enteresan pou dir!

Me twa ki finn ouver sa liv la, pa referm li. Fer enn zefor lir li ar enn lizie nef e kikfwa alafen nou de nou pou kapav dir ki mem si nou nou de gopia, nou ena boukou ankomen parski ler nou swiv nou larout trase par lasans, malsans, boner, soufrans, axidan, kwensidans, ... desten nou toultan bizen lotla ek Lotla. Nou kwar nou for, noumem oustad me laverite se ki nou frazil e nou toultan bizen nou prosen.

Lor larout lavi mo finn zwenn boukou dimoun ki finn fer mwa kontan, ki finn fer mwa per, ki finn fer mwa tris e zordi ler mo pe ferm mo liv mo bizen twa, mo ser-frer ki zame mo'nn zwenn. Mo bizen twa ki tousel dan to lasam, ki dan enn bis lor sime travay, ki lor laplaz anba enn parasol pou mo kapav ekziste. Mo kone si bien gete sa liv la li enn nanye ditou. Mo zis espere ki, kikfwa, mem dan nanye ditou ena enn ti zafer ki ... Afen! Pa kone.

SAPIT 1

TORNADO

Sa Dimans tanto la ti ena bel exitasion dan vilaz Lesperans ki ti dan lenor nou pei. Lekip lokal, Tornado, ti pou zwe kont enn lekip dideor, bann maren Angle ki ti pe travay abor enn destroyer Royal Navy. Grasa kontak ki Gianduth Fakir ti ena dan Porlwi, li ti reysi organiz sa mach amikal la pandan sezour sa bato la dan dilo Moris, koloni Samazeste.

Depi boner zanfan, tinajer, zenn adilt, mwen zenn ek vie ti pe koumans pran plas lor ros anba pie otour Stad Ros ki ti sel laplenn foutborl ou plito sel sirfas plizoumwun plat kot ti kapav bat boul san foul ou kas pous tro souvan. Me nou ti fier nou Stad Ros malgre tou so enperfexion e dan nou limazinasion Stad Zorz 5 dan Kirpip ti zis enn tigit pli bon. Sawsi! Bann fanatik Stad Ros ti panse ki pa ti ena so segon. Pou zwe lor Stad Ros ou ti bizen bann kalite ki mem Stanley Matthews pa ti ena. Eski li ti pou kapav galoup lor grabo, evit gro-gro pave ki demi pous pli ot ki sirfas teren, ousa rey lekip advers, lisien ek kabri ki pa ti tike pou manz rasinn lerb kan lerb pa'nn gagn letan pouse? Ala kifer nou ti sir ki bann Angle ti pou gagn enn bate bef ar nou. Nou ti pe zwe hom lor nou teren favori.

Kan ti ariv pre ler pou mach koumanse tou lizie ti pe get dan direxion Laboutik Plato; tou zorey ti pe drese pou ekout tapaz bis Baroda ki ti pou amenn zwer ek sipoter lekip Angle. Bann vie ant zot ti pe rakont zistwar sale lor Kumar, sofer bis Baroda, ki ti enn vie kornar ki ti kapav pran sime zepeng olie pran sime zegwi zis parski enn zip, enn rob ousa enn pagn ti get li ar enn regar ki zis li ti konn dekode. Tou manier, dan so kafe pa ti ena triyaz. ... Bann bien pli zenn ti pe plito radote lor pawer mekanik bis Baroda ki, pou bann dimoun dan Lesperans, ti enn gran fierte parski bann lezot bis kouma Madonna, Mysore, Commer, Shikandar ki ti sorti dan bann lezot vilaz avwazinant zot ti bann jaybarat, bann katiak charli, bann lamok kapstann rouye ki ti pe roul lor zant.

Enn kout sek enn silans relizie ploy tou ler rouz ekarlat louk-louke deryer karo kaliptis. Timama apre, Baroda, kouma saryo dan epepe klasik, ti amenn so kargezon ero. Tou dimoun ti antoure pou get ar zot prop lizie bann abitan pei Stanley Matthews. Pa bizen dir, komanter kalite lor kouler ti lor baz. Sannlala ti mouste, lotlala blan dile; get kokorong, get golet tir tant; eh matlo sa oter la! Ar so latet Simon pou trouv zekler. Simon ti gorli Tornado. Li ti reysi met tou amater foutborl dan lak. Premie dabor parski li ti finn deza al lot kote dilo kouma pioner pandan deziem ger mondial e li ti konn rakont so bann avantir, sipa vre, sipa manti, ar telman zepis ki dan latet bann zanfan sirtou, li ti parey kouma sa bann gran debrouyar ki toultan sort venker dan bann zistwar mo gran-tonton, Tata Iranah, frer mo granper ki ti enn zwer lor rakont zistwar. Kan Simon fer so vantar e ki bann zenn anpandan lor so lalev, bann zenerasion mo papa ti fer sourir parski zot ti konn li depi zot zanfan. Zot ti apel li Simon

Zestaz. Me mo Babam (granmer kote mo papa) pa ti fer li konfians ditou. Li ti apel li 'dongorrou', enn mo telegou ki ti ena, dan nou limazinasion zanfan, boukou sinifikasion. Enn 'dongorrou', pou nou, li ti enn negro, enn triyanger e parfwa enn voler. Mo babam ti bien konservater e ti ena mefians pou tou dimoun ki pa ti so dimoun. Anverite Simon pa ti malonet ditou. Sinon mo tata (mo papa so papa) pa ti pou anplway li kouma gardien so plantasion may. Me sa enn lot zistwar. ... Simon ti popiler pou enn lot rezon. Li ti enn gorli extra me ki ti melanz kalite bar boul ar kalite akrobat. Dan nou lespri li ti enn lion, enn reken, enn leg, tousa anmemtan. Li ti konn fer so sinema, so zestaz kouma mo papa ti kontan dir. Anverite parfwa zis pou ramas enn boul, Simon ti kapav fer enn plonzon spektakiler.

Mach ti pre pou koumanse. Refri ti enn polisie. Zot tou ti panse ki ti bizen enn polisie pou arbitre mach la korek-korek parski li oblize drwat, parski li konn lalwa ek drwatir. Li pa gagn drwa get ar de lizie. Sirtou fale pa fane divan bann envite sorti lotpey. Bizen mazinn repitasion nou vilaz.

Kouma refri soufle koumansman mach, vadire par mazik boul vinn kot lipie Koulall (Tiloto ti so nom gate) ki koumans reye, pas ant bann zwer advers. Bann zwer Angle ti gagn sok lor sok ler zot get enn ti bonom senk pie, nipat galoupe kouma enn koutvan e avan zot ti gagn konpran ki ti pe arive, premie gorl ti fini rant dan poto Angle. Bann maren Angle dan sok; bann zwer Tornado dan lalias; bann spektater dan mangann sote-pile. Derandass (so vre nom ti Ramdass me kan li ti sou, apepre toultan, li ti gagn enn ti vertiz nob ki ti fer so nom vinn Derandass, prononse an Franse) ek Som ki ti kouma simiz ek kalson, ti fini rant lor teren pou al felisit Koulall e fer enn diskour dan stil: "ser zami otankevouzet, se ten grand plezirasion ...". Enn sans Manilall ek Tibay ti pre laba. Zot ti may nou de konper par zot fon kalson, remet zot anba pie. Ler refri ti soufle mitan Tornado ti fini met set gorl e bann angle ti ankor piso. Anverite galoupe zot pa ti pe kapav lor Stad Ros e ros, grabo ek pave souvan ti pe rey zot, fer boul sanz direxion, al dan lipie enn zwer Tornado. Selman tou dimoun ti dakor ki gorli Angle ti kouma enn ourit zean, enn jak lor bar enbarab. San li ti pou ena telman gorl lor Angle ki konte ti pou fini. Komdabitid Koulall ti met plis gorl. Azordi kan mo get Woody Woodpecker mo mazinn Koulall, Tiloto Tornado dan vilaz Lesperans.

Pandan arftaym ler bann notab vilaz ti pe okip bann zwer lekip Angle, Bada Chacha dir so garson Kesso ki ti kapitenn Tornado ki li ti bizen koz ar bann zwer ansekre. Kan Bada Chacha ti koze, tou dimoun, dakor, pa dakor, ti ekoute.

Ler mach rekoumanse ti bizen ranplas Koulall ki ti foul so pous; aryer santral ti al dan karo kann parski li ti pe gagn jaldi; Simon ti bizen met enn bandaz pou tini so ledwa. Katastrof lor katastrof. Simon plonze pou bar enn boul ki pas anba li; ranplasan Koulall tousel divan poto Angle, rat boul, flank enn zoyon dan enn ros, tom anba, kriye ar douler. Ti bizen sarye li lao-lao. Ler refri soufle dernie soufle, mach la ti nil, set partou. Ni gagnan, ni perdan. Personn pa ti gagn latet. Kapitenn lekip viziter ti fer enn diskour pou, mo kwar, remerisie nou vilaz me personn pa ti konpran gransoz apart Derandass ki ti pe ponktie diskour Angle la ar 'yes, yes'.

Ler laplenn devede bann lakanbiz ti koumans ranpli e pa bizen dir, avan li rant anba lamer net Derandass ti fer enn kozri lor lenportans mach nil. Dapre mo papa personn pa ti konpran ... parski personn pa ti pe ekout li ziska ki so latet ti tom pouf lor latab e li ti dormi ziska fermtir.

Manilall ti tris dan so kwen parski so lonbraz ti absan. Tibay ti enn mizilman ki ti swiv so relizion kouma bizen e dan so kiltir lakanbiz ti haram. Apart sa, sa de la ti toultan ansam, dan travay kouma dan lwazir. Manilall ti travay sofer kamion e Tibay ti so anfle. Zot ti mem pre pou vinn bofrer. Tibay ti tom amoure ar ti ser Manilall ki pa ti kont ki zot marye me kan presion fami ek sosiete ti koumans apiy red, Tibay ek Manilall ti oblize kaptile. Lor vites ti marye Deviani ar enn vef de fwa so laz, ti defalke li dan enn vilaz elwagne e tou dimoun ti bliye li ziska ki enn zour Lesperans ti aprann ki li ti mor brile par lalanp ver, ki ti pe touy boukou fam dan dezespwar. Dan konsej, enn depite imanis ti dimann enterdixion lalanp ver parski li tro danzere e enn depite feminis ti fer remark ki lalanp ver ti vinn enn sime sorti trazik dan enn sosiete kot fam pas tro boukou mizer dan lame zom. Toule-de ti ena rezon.

Pandan enn mwa Tibay ti disparet e ler li ti reparet ti difisil pou rekonet li telman li ti vinn meg. Depi sa zour la lamitie ant Manilall ek Tibay ti vinn de fwa pli for parski toule-de ti bizen konsolasion zot kamwad parski toule-de ti panse ki zot ti responsab lamor Deviani. Trazedi ti kol zot ansam ar simalakol.

Enn sans pou bliye soufrans lavi, ti ena mach foutborl e sirtou lekip Tornado. Pandan enn tanto, tanzantan, bann partizan lekip ti kapav bliye bann miray ki separ dimoun e fer vadire vilaz Lesperans pa ti konn jatpat, mefians rasial, prezize kouler e diskriminasion klas. Foutborl ek Tornado ti kouma sinapis ki pa geri rematis me fer nou bliye so douler.

Me sa Dimans la, dan labous tou bann amater foutborl dan vilaz Lesperans ti ena enn ti gou amer pa parski ti ena enn mach nil me parski zot ti kone ki zot ti get dernie mach Tornado. Lekzekitif klib ti fini deside pou ferm klib la sirtou parski plizier so bann manm enflan ti pe kit vilaz ousa ti pe pran nouvo responsabilite ki ti pou anpes zot okip klib ousa zwe foutborl. Ler bann lakanbiz pous zot dernie kliyan, dan vilaz ti ena enn santiman tris ki enn sapit dan istwar Lesperans ti konplete e ki bann nouvo larout ti pe ouver dan bann diferan direxion.

Kesso Harrychand ti finn vinn metdekol da enn lot vilaz; Koulall ti pe marye enn tifi inik dan enn bon fami dan lesid e so pretan bofer ti ofer li enn lakaz ek enn ti plantasion pou li okipe; mo papa ti gagn lotri e ti aste enn lakaz dan Plennwiliems.

Simon Zestaz ti kont fermtir Tornado. Li ti promet bann zenn ki li ti pou tini ferm, li pa pou depoz zarm, li pa pou kil parad ... Me Simon ti Simon. Lor zaza ek zestaz li ti sanpion me organizasion ti so kosmar. Apre mach mo ti retourn lakaz me mo papa ti al ar so bann kamwad dan bar. Mo ti ser Urmila ti boud ar mwa parski mo pa ti amenn li get Angle. Kouma pou fer li konpran ki foutborl sa li enn zafer zom?

Dan nou vilaz bann rol jennder ti bien defini e pou mo babam enn fam ti bizen konn so plas e si enn fam bliye so rol ousa rod zwe enn lot rol konsekans se bel garrbarr dan lavi. Pou li samem ti pli gran mofinn. Drol! Babam zame ti koz pese. Pou li enn move axion ti amenn mofinn, vadire mofinn, soy, lagign tousa ti rezilta nou move panse ek konportman. Pa ti bet sa! Zordi mo tann dimoun ki finn lir gran-gran liv koz vibration negatif ek pozitif. Eski mo babam ti gagn sa entwision la ler li ti pe get lavi deroule? Kifer non!

Mo mama kouma tou bann fam ki ti zwe zot rol plen-plen ti fini donn zanfan manze, netway lakwizinn, prepar lili bann zanfan. Mo pa kone kifer me mo ti santi ki mo mama ti bien kontan kan ti ena mach foutborl dan Stad Ros. Sa ti donn li enn ti peryod liberte. Kikfwa tou bann fam kontan kan zot mari al get mach foutborl. Kifer Urmila pa'le konpran sa? Enn garson manke sa.

Sa swar la mo latet ti plen ar Koulall. Malsans li ti foul so pous. Papa ti dir li met soulie foutborl me li ti prefer zwe ar soulie natirel; li ti apel nipat soulie Bondie. Si sa pa ti arive li ti pou met dis gorl, kikfwa plis. Lorla aryer santral, Ton Kesso, ti 'al gagn jare zis lerlamem e Simon al bles so lame ... Drol sa! Bada Chacha ti pe fer sourir sak fwa gorl ti rant lor nou. Difisil pou konpran ki pase dan latet gran dimoun.

Ler mo papa ti retourn lakaz, mo mama ti retourn dan lakwizinn pou tir so manze. Mo ti pe tann zot koze. Sirman zot ti pe koz lor nou nouvo lakaz dan lavil kot ti ena kouran, robine dan lakwizinn ek saldeben, telefonn. Dan de mwa, kouma mo lezame sziem ek titbours fini, nou ti pe sanz lakaz. ... Mo paran ti sir mo pou gagn plas dan Kolez Rwayal. Ler nou al res lavil mo pa pou'ena pou vwayaz long distans gramaten-tanto. Panndit li, li ti dir mo papa-mama ki fale nou rant dan nou nouvo lakaz avan Sangkrannti, setadir le katorz Zanvie me mo babam li, li ti sir ki panndit la ti pe radote. Mo babam li ti extra. Kan panndit dir kixoz dan so faver, panndit la enn anvwayededie. Me pangar li dir kixoz ki pa dan so plan! Toutswit panndit vinn bachara, voler, kouyoner. Si so seve ti krepri sirman li ti pou vinn dongorrou. Babam pa ti kiin ki nou kit vilaz Lesperans. Rar belmer ek belfi dan nou vilaz gagn enn ale ansam me babam ek mama ti toultan pe kouchou-kouchou ansam. Pli tar mo pou aprann kifer. Mo tata ek mo papa ti parey kouma Kumar, sofer bis Baroda.

Ki pou ariv mwa lane prosenn dan nouvo lakaz, nouvo sime, nouvo landrwa, nouvo lekol. Eski mo pou ena kamarad aringbouring, boul-kaskot, lamok delivre, kanet, sapsiway, kabod-kabodi, patang, rwadezer lor sime goudrone? Sanzman ti pe atir mwa me ti pe osi fer mwa per anmemtan.

Papa ek mama ti dan enn bon moud. Pourtan Tornado ti fer mach nil e li ti met paryaz. Mo sir li ti finn perdi kas. Me li ti paret ge. Mo mama 'si. Marsan disab ti pe koumans fer enn louvraz ar mo lizie. Zis avan mo gagn somey mo ti tann mama dir: "Hiiim, to santi pi larak!"

SAPIT 2

SIZIEM EK TITBOURS

Amizir lekzame siziem ti pe aproz mo mama ti pe vinn plizanpli nerastenik. Parski mo pa ti pe pran traka, ala so tanperatir mont plis. Mo mama ti ena gran-gran plan pou mwa. So rev se ki so premie garson ti pou vinn avoka me kouma mo ti pe plis atire par akrobasi Simon ki mo ti koumans imite dan manier mo marse, galoupe, sote ek plonze kan nou ti pe zwe foutborl ar boul sifon dan lakour, sak zour ki ti pe pase ti pe fer seve mo mama vinn pli blan. Lekzame siziem pa ti pe fer mwa per e mo ti ena rezon. Ler rezilta ti sorti mo ti sorti katriyem dan mo lekol. Zis kat zanfan dan nou lekol ti klase pou titbours: Prem, Farouk, Saro ek momem. Metdekol ti bizen amenn nou anvil pou konpoz titbours. Ant rezilta siziem ek lekzame titbours Prem ek Farouk ti disparet lor sirkilasion. Paran ek profeser ti met gran forsing pou fer zot gagn labours. Saro ek mwa ti plis kontan zwe lakaz zouzou e kan mo ti tousel mo ti kontan sante ek desine. Mo mama ti fer mem lapriyer me abba. Paran Saro pa ti mem enterese parski enn tifi pa bizen plis ki siziem. Ler rezilta sorti le 24 Desam, Prem ek Farouk ti lor lalis boursie. De boursie! Sa ti enn gran loner pou vilaz Lesperans. Normal mo nom pa ti lor lalis parski titbours pa pran kont bann zwer kouma mwa ki konn ploze kouma Simon e ki konn sante kouma Sourouj ki ti enn gran santer dan gamat.

Kouma nouvel ti deor mo kouzen de-zan pli vie ki mwa (li ti garson mo tonton, frer mo papa) lor vites ti pedal so bisiklet pou vinn dir mwa: "To finn fel, kouyon." Mo ti kone li pa ti tro kontan mwa. Kikfwa parski mo ti pli bon gorli ki li. Drol! Nouvel la ti glise kouma dilo lor fey sonz. Mo ti kontinie zwe kanet dan lakrwaze.

Bonom Noel ti bliye nou lakaz. Samem ti reaxion mo mama.

So lizie ti rouz. Li ti ankoler ek tris anmemtan. Salam rev. So garson prefere pa ti pou vinn avoka me santer gamat. Ki kalite laont, Bondie!

- Ale, al bros to soulie, met li anba kot to lili.
- Kiserti! To pa fek dir Bolom Noel finn bliye nou lakaz?
- Aret rezenbe! To nek fer to teti. Get ki finn arive.

Enn lazourne dan zwe ti devid mwa net e apre manze mo ti al dormi. Mo pa rapel ki mo ti reve sa swar la. Ler mo somey kase mo pa ti mem louk dan mo soulie telman mo ti sir ki mo ti pou bat lamok. Mo ti fini tir enn plan pou mo pa gagn latet ar mo bann kamwad. Mo ti pou montre zot enn vie kado ki mo ti gagne pou mo laniverser e ki mo pa ti ankor servi. Ler mo desann lor lili, mo lipie tap ar mo soulie, enn zafer tonbe. Mo gete. Enn laponp bisiklet! Enn ... bisiklet! Mo galoupe mo al dan salon e ki mo ti trouve apiye ar enn sez? Enn bisiklet Raleigh rouz ki Bolom Noel ti pou donn mwa si mo ti gagn labours. Bolom Noel ti fini pardonn mwa.

Depi sa gramaten Noel la, zame ti rekoze koze labours dan nou lakaz. Mo papa ti al anvil pou fer demars enn kolez pou mwa. Atraver so bann kontak li ti reysi fer mwa gagn enn plas dan enn kolez dirize par bann lefrer Katolik. Pa kone kifer zot ti bien kontan mo papa ki pourtan pa ti enn Katolik. Bien pli tar ler mo ti fini mo letid segonder ki mo ti gagn enpe plis konpran. Dan Lesperans ti ena enn ti kominote Katolik ki ti zwenn toule-Dimans dan lasapel Sainte Claire. Relasion ant bann Katolik ek bann lezot kominote ti enpe spesial. Pa ti ena konfli ouver me boukou mefians toule-de kote. Enn katolik, mem si limem ti pli mizer e pli dan pens ki tou dimoun dan vilaz, ti santi ki li ti ena plis galon ki bann 'zangarna' parski li, li ti al lames dan mem lasapel ki Misie ek Madam Grankaz ki, li normal matlo, ti ena plas rezerve pre kot lotel. Kan ou resevwar kominion anba mem latant Bondie ki propriyeter tabisman ki koz mem langaz ki Monper ek Labib ou bizen fier benedixion ki finn tom lor ou. Tou dimoun pa ti pans parey. Ti ena kouma Simon ki ti bien ar tou dimoun e ki ti prezan dan gamat, dan karmadi, dan mars lor dife, dan Divali, dan chawtarri. Me anzeneral, ant dimoun, ti ena baryer envizib ki ti anpes kouran pase. Kasiet-kasiet, ti ena relasion ant zom ek fam diferan kominote. Tanki li ti sekre tou dimoun ti fer vadire sa 'pese' la pa ti ekziste. Me enn zour Vonvon - so nom ti Yvon - ek Prema ti desid pou sove ansam. Vonvon ti enn sarpantie ki ti konn so metie e Prema ti enn zenn vev ki ti perdi so mari detrwa zour apre so maryaz. Li ti met pandi. So fami ti fors li marye parski li ti tro atire par bann garson so laz. Koze ti for dan vilaz ki maryaz la ti piso. Pa bizen dir ki dan sa kalite sitiasion la, tou bann zenes roder bout ti pe rod enn sans pou fer kasaz la. Vonvon ti montre boukou respe pou Prema ki souvan ti pe pas divan so lakaz kan li ti pe al sers lerb dan karo. Enn Dimans gramaten ler li ti pe pare pou al lames, Vonvon tann enn tapaz divan so laport. Ler li ti get par lafet li ti trouv enn madam anba ar enn pake lapay kann akote. Lor vites li ti sorti pou al donn enn koudme. Prema ki ti pe sarye enn gro pake lor so latet, ti fer enn fopa, ti perdi lekilib e ti tonbe. Vonvon ti met pake lapay kann dan bor sime, lev Prema, amenn li dan so lavarang, donn li enn ver dilo disik, met Prema lor kad so bisiklet, al kit li so lakaz e lerala vinn sers so pake lapay kann. Zame dan so lavi kikenn ti tret Prema ar otan bonte ek respe. Enn ti ensidan bet-bet ti amenn de leker ansam e pou ki zot ti kapav viv zot lamour zot ti bizen sove. Enn mo drol non? Angle apel sa 'elopement'. Dan mo vilaz nou ti apel sa 'sove'. Avredir li ti enn bon mo. Bizen sove depi tilespri ek mesanste pou kapav viv lamour imen.

Me bann bon Endou dan vilaz pa ti'le axepte ki enn 'dongorrou' koken enn madam marye ki pir ek prop kouma Sita dan Bannwas. Dan bann renion baitka koze dife alim laflam e Iswar ti pe mars divan-divan ar so rezonnman bankal. Limem ti pli exite ki tou e so konportman ti kouma enn bebet fristre ki ti pe rod vanzans personel. Sa fam la ti ena toupe refiz so lof, li ki ti enn bon Endou ki al siwala de fwa par semenn, ki organiz kirrtann dan so lakaz e ki fer pouja dan kalimay. Pou li Satan ti finn vinn zet malang lor so kominote, amenn laont ek pianter, servi sari pou souy bisagn. Bizen kraz lasapel!

Mo papa ki ti dan renion ti sey tengn dife, sey amenn larezon. Pandan enn semenn lanwit-lizour li ti zwenn bann dimoun responsab dan tou kominote, fer renion lor renion pou anpes parol ansaler met dife dan langka. Dousma-dousma Iswar ek so detrwa latet brile ti realize ki vilaz Lesperans pa ti pou les

zot fer zot makanbo. Monper parwas Sainte Claire ki ti aprann kimanier mo papa ti anpes violans kont bann Katolik ti zwenn li enn zour pou exprim so rekonesans. E mwa, mo ti benefisie direkteman enpe pli tar kan ti bizen gagn enn bon lekol pou mwa. Mo rapel bien enn zour, kan mo ti pe fer bann demars dan Porlwi pou al aprann deor, mo ti krwaz Vonvon, Prema ek de zanfan. Zot pa ti rekonet mwa. Mo ti anvi arete pou koz ar zot me mo ti tike. Kifer? Mo pa kone. Zot ti paret ere ansam. Pou kapav viv zot lamour zot ti bizen sove depi Lesperans, al kasiet kot dimoun pa ti konn zot, pa gagn letan vey zafer ki pa regard zot. Dan enn gran lavil kouma Porlwi sa li ti posib. Perdi lavi kominoter pou reysi lavi entim. Vonvon ek Prema ti Romeo ek Ziliet dan nou Verona lokal ki ti reysi sove pou ranz zot boner dan zot prop Manchwa. E san ki zot kone zot ti sanz trase mo larout. Kikfwa trase larout lezot osi. Se pa enpe grasa zot ki mo ti kapav gagn enn plas dan kolez lefrer?

Aster ler mo pans lor tousa mo gagn tantasion kwar dan desten. Mo sezour dan kolez lefrer ti permet mwa devlop enn lot manier get lavi ki mo pa ti pou devlope dan Kolez Rwayal. Mo ti koumans santi ki ti ena enn lot kalite relasion ant later ek lesiel. Mo kwar lerlamem mo ti koumans pran konsians lamour Zezikri. Lenportans lamour ek liberte; ki bizen soufer pou donn lamour; ki lazwa ek soufans pa kapav separe net. Li pa ti bien kler sa lepok la me kouma enn labouzi dan koutvan li ti permet mwa evit rant dan ti kanal ki larou saret fouye dan santie karokann.

Prem ek Farouk ti kontinie kas pake dan kolez e apre zot HSC zot ti rant dan gouvrenman. Koumsamem nou apel servis sivil. Mo pa tro kone ki zot ti devini apre. Nou ti fer enn ti larout ansam e apre nou ti separe net. Sak fwa zot vinn dan mo memwar mo trouv zot pe kourbe lor zot devwar. Ena dimoun koumsa. Kan met zot lor rel, zot ramas lavaper e fonse drwat divan san poz kestion. E zot reysi ariv dan zot bit rutinie, dan konfor koutim parski zot sime li kouma kanal trase par larou saret dan santie karokann. Kan rant ladan difisil pou sorti.

Dan vilaz Lesperans Noel ek Lane ti fete par tou dimoun. Dan bann laboutik ti ena pie sopen ek boukou zouzou ki ti fer tou bann zanfan dan vilaz reve. Nou pa ti ena lasemine pou permet Bolom Noel rantre me toule-24 Desam, zis minwi li ti pe rant kot nou pou met zouzou ek lezot kado dan nou soulie ki nou ti pas-siraz-brose toule-zour pandan enn semenn. Fet lane 'si ti fet tou dimoun ki ti netway zot lakour, pentir lakaz, netway vit dan laport ek lafnet, balizonn miray. Li ti osi peryod lafen lakoup e souvan-souvan ou ti pou trouv kamion kann dekore ar flanbwayan ki dan vilaz Lesperans nou ti apel boukie banane. Letrante-enn Desam bann travayer ti gagn lapey ek gratifikasion. Lepremie bann zanfan ti met lenz nef e boner nou ti al dir bonzour fami, vwazen ek konesans. Dan sak lakaz nou ti gagn limonad pou bwar ek enn ti kas kom kado lane. Lede Zanvie ti ena enn gran fet kot mo babam ek tata kot tou fami (granper, granmer, tonton, tantinn, kouzen, kouzinn, fami pros, fami delwen) ti zwenn pou manz kari bouk. Sa zour la mem bann zanfan ti gagn drwa bwar enn ti gout diven Lakle.

Noel ek Lane ti fet tou dimoun me mo rapel ki ti ena ennde dimoun - biensir Iswar ti lider - ki ti pe dir ki bann Endou ti bizen zot prop Lane. Mo papa ti pe

dir zot fer atansion, nou finn abitie viv ansam, pa met dimoun dan kazot. Kisannla ti pou dir ki enn zour Iswar ti pou vinn Premie Minis? Sir Iswar!

Sangkranhti ti pe koste. Depi koumansman lane, mama ti pe ramas bann zafer, met dan kes, met dan bwat. Sa lane la nou Sangkranhti ti pou bien diferan. Toule-katorz Zanvie mo tata ti lwe enn bis spesial rout, met tou fami ladan e nou ti al lamer. Sa lane la, zour Sangkranhti mo papa, mama, mo ti ser Urmila, mo ti frer Dinesh e nou ti baba, Babou, nou ti dan lakaz bardo dan Katborn. Nou pa ti al lamer parski mo ti bizen al lekol. Sangkranhti pa ti konze piblik.

Lavi dan Katborn ti enn lot. Pa zis sime koltare, robine dan lakwizinn ek saldeben, kouran, telefonn me dan nou sime ti ena dimoun toutsort kominote. Boner gramaten ti tann azann; sizer gramaten, midi ek sizer tanto ti tann laklos legliz e aswar ziska bien tar ti tann loto pe roule. Andire lizour ti zwenn lanwit e lanwit ti zwenn lizour dan enn mouvman alemem. Dimoun ti enn lot manier, vadire pa ti fouraye kouma dan Lesperans. Sakenn ti paret pe get so sakenn. Enpe tro dapre mwa dan koumansman sa lepok la. Me kan premie sok kiltirel ti koumans fonn e mo ti aprann adapte e axepte diferans mo ti koumans konpran zot e fer nouvo konesans. Premie dabor lor sime. Dan Katborn 'si zanfan ti zwe boul-kaskot lor sime. Selman li ti plis danzere. Ti ena boukou loto ki ale, vini. Akoz samem, dan de bout sime kot nou ti pe zwe, sakenn so tour, nou ti fer gard pou kriye ler loto ti pe aprobe.

Enn par enn bann vwazen ti pe fer bann sign ouvertir: fer enn signdetet; aret kot laport lantouraz pou koz enn ti koze ar mo mama ousa mo papa. Zour nou premie Divali dan Katborn, nou ti partaz gato ar tou nou vwazen. Sa osi ti fer glason fonn. Pli tar lamitie ti koumans devlope ar detrwa vwazen e nou ti koumans frekante e viv kouma fami parey kouma dan Lesperans. Me bizen axepte: kiltir Katborn ek kiltir Lesperans pa ti parey ditou.

Pa zis mo ti bizen adapte ar lavi Katborn me osi ar lavi kolez lefrer. Sa lane la mo ti rant dan enn lot lemonn kot ti ena seki ti akeyir mwa e kot ti ena osi boukou ki ti mefie, innyor ek repous mwa. Pou zot mo ti enn etranze. Mo pa ti zot bann. Mo ti enn 'zangarna'. Mo ti pe dekouver boukou nouvo kixoz ki ti pe amenn sanzman dan mo konportman. Par egzant mo ti konn zis sante fim endien me bien vit mo ti devlop gou pou lamizik Elvis. Mo rapel enn zour kan mo ti al pas vakans kot mo babam dan Lesperans. Dan saldeben mo ti pe sant 'Jailhouse Rock' for-for. Mo babam ti soke. Ki sa 'dongorrou' la ti pe fer dan so lakaz? Mo bann granparan ti per ek fier anmemtan. Zot ti ole mo arive, vinn enn gran dimoun me res fidel ar tradision. Bien vit mo ti realize ki sa li ti enposib. Pa kapav absorb nouvo kiltir e res fidel ar ansien. Parfwa ena bann swa ki bizen fer e seki ansien bizen swa sanze ou mem zete.

Dan mo nouvo lanvironnman mo ti pe vinn enn lot. Parfwa ler mo ti pe al Lesperans, mo ti pe fer enpe vantar. Kan mo mazinn sa aster, mo mari onte. Metisaz ti fini koumans fer enn louvraz serye dan profon mo nam. Me mo ti ena pou aprann pou gagn enn nouvo lekilib. Pa kapav nek get deryer me pa kapav bliye lepase. Prezerv rasinn? Ki ete rasinn? Kot rasinn la ete? Rasinn li dan zeografi? Ousa dan kosmos? Vre rasinn li dan later ousa dan lesiel? Ad Altiora cum Christo?

SAPIT 3

SANNYASI

Dan Lesperans mo meyer kamwad ti mo gran-kouzen (kouzen mo papa) ki ti enn an pli gran ki mwa me nou ti grandi ansam, al lekòl ansam, zwe boul sifon ansam. Enn semenn avan nou demenaze li ti aret vinn lakaz. Li pa ti zalou me sagren ki lavi ti pe separ nou. Mo bizen rekonet ki dan mo exitasion depar mo pa ti pran li ase kont e mo ti kapav donn lenpresion ki mo nepli ti kontan ou bizen li. Si mo ti panse, mo ti pou al get li kot li pou dir li orevwar. Parski mo pa ti panse pou fer sa mo ti fer li soufer. Pli tar kan nou ti revinn dos li pa ti parey kouma ler nou ti dan lekòl primer. Enn resor ti kase parla. Andire toutan ti mank senk sou pou fer enn roupi.

Mo gran-kouzen Nas (so vre nom ti Sannyasi) ti ena enn don extra pou zwe ar mo, fer jok, dir bann zafer serye dan enn fason komik ousa enn zafer komik dan enn manier serye e rezilta ti toutan parey. Li ti fer nou trap nou vant, riye. Enn zour ler nou ti lor gran sime, divan nou lizie enn kamion ti kraz enn lisien. Lisien la so vant ti ouver dan enn basen disan e so trip ti deor. Telman mo ti soke mo ti get enn kote. Nas, li ti gagn kouraz ris lekor lisien la, met li dan kanal dan bor sime. Pa zis sa. Li ti dir dan enn lavwa grav: "So antrri sourti!" Enn madam Endou ki ti pe pase ti riy enn kou for. Mwa, mo pa ti konpran. 'So antre sorti?' Li ti bizen explik mwa. Dan Bojpour, enn lang oriyantal ki ti ankor pe koze par boukou dimoun sa lepok la 'antrri' vedir 'trip'. Lisien la so trip ti deor. Sa ti gran talan mo gran-kouzen Nas. Fer bann zedmo, fer parodi mannyer dimoun koze. Toutan li ti pe envant bann ekspresion. Ler soley pe al kouse, li li pou dir soley pe al bwat dilo; li ti apel lesiel parasol Bondie. Mo gran-kouzen Nas ti enn poet. Anplis li ti mari gayar dan foutborl. Parfwa nou ti apel li ti Koulall. Lor reye pa ti ena so segon. Li 'si li ti kourt-kourt, meg-meg e demare kouma rafal. Dan lakour lekòl, lor pie tamaren, lor sime lerb ant karo-kann li ti enn star. Li ti enn boul lenerzi soup ek efikas. So papa ti ena enn plantasion legim e Nas ki ti kontan swiv so papa dan plantasion ti kapav rekonet diferan semans, diferan pous; li ti konn ki fertilizan bizen servi, ki move lerb bizen arase. Li ti bien pros ar lanatir, ti konn nom bann plant, ki plant geri ki maladi.

Me dan klas li ti ena enn problem. Li pa ti gagn enn ale ar Angle ek Franse. Si ti gagn drwa servi lang vilaz Lesperans ki ena ti pe apel patwa, lezot kreol, Nas ti pou fou nou enn bate kondire. Ar Angle-Franse li ti dan tourdisman permanan parski so lespri ti mars enn lot manier. Bann badinaz kouma 'lalinn = dimoun (the moon) an Angle; zanana = pagne poul (pineapple); lipie = difout (the foot)' pa ti enn badinaz ditou dan so latet me ti pe fer li pas kord ar profeser parski li ti pe get tou atraver loup so prop lang. 'Ze pe gagn fen' olie 'j'ai faim' ti normal e li pa ti konpran kifer profeser ti rotinn so deryer e met li ozare. Otan ki li ti enn senbol boner ek lenerzi dan lakour ek dan karo, otan li ti enn toutou maltrete dan klas. Kan nou ti al bazar dan Samdi, ousa nou ti pe

zwe kanet ek lastik Nas ti fer so kont lor vites me dan klas kouma profeser ti dir li resit tab an Angle ousa Franse enn rido nwar ti desann lor so figir e li ti koumans gaga. Bann lezot zelev ti pou riye, boufone apart mwa ek Saro; mwa, parski li ti mo meyer kamwad; Saro, parski li ti kontan Nas. Zot ti fer serman ki zot pou marye kan zot vinn gran.

Li ti fel siziem. Lekol ti touy enn poet.

Ler nou ti revinn dos, pandan vakans Out, toule-zan mo ti al pas enn semenn konze dan mo ansien vilaz, kot mo gran-tonton e Nas ti abitie amenn mwa dan plantasion legim ki pa ti lwen ar borlamer Melvil. Ler li ti fini ar so lokipasion, avan nou retourn lakaz, nou ti al kas enn poz dan borlamer, naze, met sek dan soley. An Out soley ti dou e pa ti bril lapo kouma soley Desam. Dan naze 'si Nas ti enn jak. Vadire pwason dan dilo. Enn zour koumsa, ler nou ti pe kas enn poz dan douser soley filtre par enn ti epeser niaz, mo ti dimann li si li ti kontan seki li ti pe fer. Dabor li ti fixe mwa, lerla bes so latet pandan detrwa segonn, lev so latet, get dan direxion lamer e ar boukou douser dan so lavwa, li ti dir mwa: " Lamer li imans me mo kondane pou res lor disab, get lamare monte, desann; get bato traverse, disparet laba deryer dilo ble ek lekim. Twa, Das, to ena sans, to pou al lot kote brizan enn zour. Mwa, kouma kotomay, mo pou ize ziska zet mwa dan salte. Mo oblize swiv mo desten. ... Bon aret zaza! Nou'ale!" Depi sa zour la, zame mo ti poz li kestion lor limem, so plan, so dezir.

Zour ki mo ti pou pran avion pou al aprann deor, li ti telefonn mwa. So lavwa ti tris.

- Nas, mo toultan pe kit twa deryer, mo pe ale.
- Sakenn swiv so desten. ... Zordi twa, ... dime Saro.
- Saro?
- Pa grav. Li tro bon pou mwa. ... Li finn gagn demann ... enn polisie mem kominote ar li. Fami de kote kontan. Mo finn dir li axepte. Nou kontan, li enn kontan dan fim. Dan Lesperans li pa parey, ... to konpran? ... Salam Das, pa bliye disab Melvil! Mo pou touzour laba, pe get lamare monte, desann; get bato traverse, sarye mo rev ale.

Ler mo ti poz resepter, mo leker ti gro, larm dan bor lizie. Mo ti fer enn sa bann ti serman fatra ki mo ti pou toultan kiltiv mo lamitie pou li e ki tanzantan nou ti pou al ansam lor disab Melvil. Li ti enn serman fatra.

Okoumansman mo ti pe pans li souvan, sirtou kan freser, lapli, brouyar ek lesiel gri Lerop ti pe pens mo nam. Amizir mo ti pe adapte ek dekouver nouvo lavi Nas ti koumans flit-flite lor sirfas mo memwar. Apre detrwa banane, mem dan rev li pa ti pe revini. Drol! Zame mo ti avoy li enn kart swe. Serman fatra!

Kan mo ti retourn dan pei, bann fami dan Lesperans ti envit mwa. Ti enn zoli fet. Mo gran-tonton ti fer enn diskour pou dir so gran fierte, fierte nou fami ek fierte Lesperans. Kisannla ti pou kwar ki enn zanfan Lesperans ti pou vinn enn gradie? Kot Nas? Li ti bien bizen al dan karo akoz rekolt poudamour ki pa ti kapav atann. Mo ti santi koumadir disab Melvil ti pe glise, al lwen, lwen lor enn lot planet, dan enn lot galaxi.

Mo bann aktivite profesyonel kouma profeser istwar ek zournalis frilanns anmemtan pa ti donn mwa boukou letan pou vizit bann fami ek ansien konesans. Anplis souvan mo ti pe partisip dan bann kolok, konferans ek kozri. Nas ti vinn enpe som dan mo memwar. Enn zour, boner gramaten telefonn ti sone. Nas ti'le koz ar mwa. Li ti pe marye dan enn mwa e li ti ole mo prezan. Mo ti al so maryaz ki ti aranze par so paran. Mo ti sir ki parey kouma so papa, Nas so maryaz ti pou san problem parski nanye pa ti pou andeor kad. Mo ti ena rezon. Sof ki zour so swasant an li ti kit so lakaz pou al res dan enn ashram. Li ti okip tou pou ki so fam ek so zanfan pa gagn okenn problem. So madam ti akonpagn li ziska laport lantouraz ashram la e zot ti separe pou toultan. Avek pasaz letan Nas ti vinn bien relizie e li ti viv so dernie diz-an kouma enn sannyasi.

SAPIT 4

LAKRWAZE

Larout ki nou swiv li zame drwat. Li tourn-tourne kouma serpan; li zig-zage. E souvan lor enn lakrwaze nou bizen arete, get bien partou kote, pran desizion lor ki sime pou pran. Kan endikasion kler, desizion vinn fasil me parfwa peyna okenn endikasion e lera nou oblize swiv nou entwision. Parfwa li bon, parfwa kapav may dan lak. Parfwa bizen rekile, remizir teren, rearpant larout, kas kontour, fer letour. Dan lavi sak dimoun ena diferan kalite lakrwaze: lakrwaze landrwa, lakrwaze lokazion ek evennman, lakrwaze lide. Sa bann lakrwaze la zot kouma bann born lor nou larout ziska li arete kot enn gran lakrwa.

Bann premie lakrwaze lor mo larout ti ena bann nom pie: lakrwaze boukie banane, lakrwaze pie lila, lakrwaze pie badamie. Lakrwaze boukie banane ti akote lakaz. Kan mo ti koumans grandi, zis zwe dan nou lakour pa ti ase. Ti bizen sort andeor pou zwenn bann kouzen-kouzinn ki, zot 'si, ti pe rod enn pli gran lespas kot lizie paran pa trouve. Sa lakrwaze la ti kouma premie born lor sime liberte. Li ti osi nou kalandriye. Kan ti tas rouz ti koumans ranplas ver, nou ti kone ki lane ti pe vini ar kado Bonom Noel. Lakrwaze pie lila ti deziem born. Li ti koumadir frontier ant teritwar nou klan ek teritwar bann lezot klan. Lakrwaze pie lila li ti landrwa kot zanfandiferan klan ti pe zwenn pou zwe e lager kouma tou zanfand lemonn. Kan mo ti vinn ase gran mo ti gagn drwa al ziska lakrwaze pie badamie ki ti lor gran sime. Sa li ti enn sign ki dapre mo paran mo ti kapav al fer ti komision laboutik. E pli tar, lakrwaze pie badamie li ti osi pwen depar pou al andeor Lesperans.

Lakrwaze lide li obliz nou pran enn sime ki bien souvan sanz nou konportman. Mo babam ti kwar ki tou dimoun andeor nou klan ti danzere e akoz sa ti bizen mefie zot. Lot kote lakrwaze pie lila ti ena zis manter, voler, taker. Li ti refiz frekant lezot dimoun e si li ti oblize fer li, li ti akoz kiafer. Parfwa li ti pe ofans bann dimoun ki pa ti fer nanye demal. Mo ser Urmila ti refiz axepte ki garson premie lo e tifi deziem lo. Li ti vinn enn rebel. Li ti ena rezon viv dapre so krwayans. Kan Nas ti kwar dan lamour eternal li ti enn kalite. Ler li ti sanze, tou ti sanze pou li.

Avan mo ti al aprann lot pey, dan mo latet ti ena enn koleksion lide kot labitid, koutim ek nouvo krwayans ti pe koabite vadire sakenn dan so kazot. Siyans ek relizion, koutim ek nouvote, respe ek liberte ti dan diferan poban dan mem lakwizinn e pou mwa pa ti ena okenn problem parski dan sa dezord la ti ena enn lord e mo ti bien dan mo koki parski mo pa ti poz tro kestion. Enn zour dan mo ti lasam etidian dan freser Lerop, apre ki mo ti finn lir enn liv, ala mo decide pou met lord dan godam mo lespri, gard zis seki lozik e fou kontradixion deor. Seki pa kapav prouve pa ekziste. Entwision mont lor pie. Mo ti vinn enn lot dimoun. Klarte mo panse ti enpresionan me febles mo santiman ti dramatik. Ala ki manier, souvan-souvan, lor larout lavi nou koste ar lide ki

boulvers tou, parfwa pou toultan, parfwa pou enn bout letan.

Me mo bien kwar ki se lakrwaze lokazion ek evennman ki finn plis fors mwa sanz bataz ek mouyaz. Enn zafer ki arive lor ki nou pa ena okenn pouvwar, enn dimoun ki rant dan nou lavi san ki nou ti atann, sa ki souvan vir-vir tou ambalao ek retras nou parkour.

Dan mem lari ki nou dan Katborn ti ena enn garson mo laz ki ti apel Eugene me normal dan nou lang so nom ti vinn Ezenn. Li ti enn zoli garson, vadire akter, e amizir li grandi li ti vinn enn zoli ti boug ki laplipar bann tifi nou laz ti apresie. Sorti ar enn tifi zame ti enn problem pou Ezenn. Zot ti pe grene lor li. Mo bizen rekonet ki mo ti zalou so sarm e so sixe ar zoli tifi. Dan so prezans mo ti santi mwa kouma enn gon.

Enpe pli ba dan mem sime, Patricia ti vinn res kot so granmer parski li ti pli pratik pou li res Katborn e al Loret Katborn akoz li ti pe perdi tro boukou letan vwayaze pou al lekol e lekzame HSC ti pe aprozé. So paran ti viv dan lakaz lapropriyete Panplemous kot so papa ti travay souder. Patricia ti enn tifi timid, plat kouma plans kes, plen bouton zenes lor so figir. Okoumansman Ezenn so lespri ti plen ar klise ek komanter dezagreab: golet tir tant, figir ponpon larozwar, plans kes, fantoma, bilenbi long ... Amizir letan pase so latitud ti koumans sanze. Bann pinep, bann bote stil Holly-Bollywood, bann Mis Katborn ti pe perdi kara. Ezenn ti vinn tris. So koze 'si ti sanze: lizie pa trouv vre bote; bote lekor li tanporer; zoli lekor pa nourri nam ...

Plizier banane pli tar, enn tanto (zour ki mo premie lartik ti paret dan enn lagazet gramaten) kikenn ti pez sonet laport divan. Ler mo al ouver, kisannla ti pe dibout divan mwa. Ezenn. Li ti touzour zoli garson, li ti grosi enpe e ar li ti ena enn zoli tifi anviron trwa zan. Ti ena dan lizie tifi la enn zafer ki ti fer mwa rapel kixoz ki mo ti finn deza trouve. Ki sa ti ete? Kot mo ti trouv sa? Ti difisil pou mo dir.

- Ezenn! Rantre matlo. ... Kisannla sa zoli mamzel la?

- Bea, donn sa tonton la enn ti dou.

- Mo ti aprann ki to ti revinn dan pei me mo ti enpe ezite pou vinn zwenn twa. Me gramaten, ler mo'nn lir to lartik dan lagazet mo ti dir Pat ...

- Pat?

- Patricia.

Malgre mwa, mo ti fann enn gro fane.

- Plans kkeeeee!

Ezenn ti riye.

- Sori Ezenn!

- Peyna pou sori. To pa ti okouran. ... Patricia finn dir mwa vinn felisit twa e si to gagn enn ti letan vinn manz enn ti manze kot nou.

Enn sel kou plis ki di-zan separasion ti fonn, efase par souvenir ansien ek emerveyman prezan. Ti Bea ti ena dan so lizie enn etensel ki mo ti trouve enn fwa dan lizie Patricia zour nou ti fini dernie papie lekzame HSC. Ezenn ti vinn zwenn mwa ek de kamwad pou nou al kas enn ti poz dan enn ti snak-bar pou selebre koumansman vakans. Sa snak-bar la ti repite pou so pate e ankasiet

so propriyeter ti servi labier bien glase so bann kliyan fidel. Nou ti asenk otour enn latab dan fon snak-bar la. Ti ena Ezenn ek so nouvo ti pies, enn bote tifi, enn metis Afro-Sinwa, enn poupet. Ti ena de kamwad ki kouma mwa ti fek fini lekzame.

Enn kou enn zafer etranz ti arive, kouma enn prezans ki bouwers tou. Patricia ti rantre, aste enn pate e ler li ti pe sorti li ti zis ralanti so pa, get dan nou direxion, fer enn ti sourir. Enpe normal mo ti panse. Nou - Ezenn, li ek mwa - nou ti zanfan mem sime. Dan enn fraxion segonn boukou kixoz ti arive. So regar etensel ti pas lor mwa pou al poz lor regar Ezenn. Ti ena enn frison dan ler. Lame Ezenn ki ti lor zepol Linda e so ledwa ki ti pe kares seve so nouvo konket ti perdi souples enn sel kou. Patricia ti fini sorti. Lame Ezenn dousma ti kit zepol Linda pou al trap ver labier. Me li pa ti tous enn gout.

- Patricia panse ki ti ariv ler pou koz fran lor seki pe pase dan pei. Tro boukou koze ipokrit ek larm krokodil. Dan to lartik to finn met ledwa lor problem la. To kominote pou ara ar twa. Zot pou dir to enn tret.

- Viktim yer finn vinn dominer zordi. Premie Minis kwar ki li ek so kars ena drwa diven kouma bann lerwa mwayen-az.

- David, to mem kars ar li. Kifer to pa manz ar li? Pei bizen enn nouvo lidersip; lidersip ouver, toleran e zenere.

- Tomem to fek montre kifer mo pa pou kapav. Pou twa mo apel David. Dan mo latet mo nepli Das. Iswar finn res Iswar. Plis enportan: li finn vinn Sir Iswar. Li konn koz langaz ki dimoun anvi tande e zot reprezant mazorite. Kimanier pou fer dimoun konpran ki Sir Iswar pe amenn zot ver presipis. Latet bese troupo pe fonse. Dramatik!

Mo pa ti kone ki Ezenn ti enterese ar politik. E Patricia dan tousa? Apre so HSC li ti al Treyning pou vinn profeser lekol primer e de-zan pli tar li ti dimande pou avoy li dan landrwa plis defavorize kot bien souvan minister avoy profeser kom pinision, kot souvan profeser regret zot sor. Bann dimoun dan lokalite ti apel lekol la 'Tarzann'. Dan Tarzann okenn profeser pa ti res lontan. Toulezour ti ena enn ta sertifika medikal lor biro metdekol. Bann klas ti toultan lamwatie vid; staf-roum ti toultan lamwatie plen e souvan ti pe melanz bann klas. Pa ti mem gete si bann zanfan la mem nivo pou kapav swiv. Tou manier lekol la pa ti enn plas kot bann zanfan ti vinn aprann me enn gardri malang kot ti pe antas enn ta zanfan, sakenn ar so problem e profeser ti bizen zis anpes zot fer tapaz, anpes zot deranz metdekol ki dapre rimer ti ena boukou zanfan, fri so vakabondaz-zenere, dan sa lekol la. Li 'si nou tann dir ti dimann pou travay dan Tarzann. Pa dir ou, minister ti kapav donn li enn meday pou so devosion; li ti dispoze fer sakrifis pou lavansman ledikasion. Tou profeser ti regilierman dimann transfer me metdekol ti refiz transfer mem apre douz-an. Li ti konn okip bann madam dan lokalite. Kouma enn bon Tarzann, sak fwa enn Jane ti an detres li ti al rann li vizit.

Toulezour sak klas ti enn kazot kot ti fons trant zanfan diferan laz, diferan nivo, laplipar pa kone ki ete izienn elemanter, mazorite sorti dan fami kot problem tap pil.

Enn zour lapli kot zis enn tier zelev ek profeser ti prezan ti remelanz bann klas. Dan klas Patricia ti ena trant zanfan, tifi ek garson melanze, ant set an ek douz

an. Ti pe fer so; lapli ti pe rantre par lafnet vit kase; mous ti pe anvole partou; ti ena enn loder latrinn dan klas. Patricia ti remark enn tifi diform dan fon so klas, tousel, tris e koumadir li pa konpran ki li ti pe fer la kot li ti ete. Patricia ti dimann li kouma li ti apele. Li pa ti reponn.

- To malad?

Okenn repons. Dan klas ti ena mirmir zanfan ek rikannman. Enn lavwa ti mont lor tou tapaz.

- Li grovant mis!

Riye for. Rikannman. Regar fix dan vid enn tifi douz-an ki klerman pa ti pe konpran ki pe ariv li. So papa ti pou vinn papa e anmemtan granper tibaba la. Patricia ti dan sok me pou lezot sa ti enn ti ensidan ki dimoun ti pou bliye bien vit.

- Patricia panse ki so desten ti amenn li lekol Tarzann parski li ti ena enn travay pou fer. Mo finn swiv so lake detrwa fwa e aster mo gagn lenpresion ki mo desten finn may ar so desten. Nou pe sey fer kixoz ansam - travay sosial - me plis nou avanse, plis nou realize ki travay sosial tousel pa ase. Bizen amar li ar enn konba pli gran, pli global, enn konba ...

- Politik?

- Wi!

- Patricia, lontan mo pa'nn manz rougay bomli sek. Ala bon la!

- Problem ar bomli sek se ki so loder fane partou. Ezenn enn bon kwizinie.

Dan lakaz Patricia ek Ezenn nou ti gagn enn bon moman ansam. Ti ena enn lot envite, enn mizisien-santer ki ti pe ed koup Patricia-Ezenn dan zot travay sosial. Ledikasion, lamizik, poezi ti pe trap lame ansam e Ezenn ti pran sarz okip lakaz. Kouma li ti dir, li li ti manejer lakaz parski Patricia ti bizi andeor lakaz. Ezenn, galan polipot, gran kornar, kasanova Katborn ti vinn seki enn kopinn liniversite, enn feminis bien avangard, ti apel 'nouvo zom'.

Gilbert, mizisien-santer la, ti enn dimoun dou. Beatris ti ador li. Nou ti pima la ti refiz al dormi malgre ti tar. Ti bizen ki Tonton Gilbert sant so sante prefere pou ki ti mamzel axepte ki somey ferm so lizie. Senk minit pli tar Gilbert ti retourne.

- Mision akonpli. Ala li negosie la! Ezenn, li'nn fer mwa promet ki pou amenn li lamer dime. Si to pa lib mo va amenn li par bis.

- Anou al kas enn poz ansam Flikanflak dime tanto. Nou al dan mo loto.

Zot tou ti axepte mo lide e lelandime kan soley ti pre pou kouse nou ti ariv lor laplaz. San perdi letan Ezenn, Patricia ek Beatrice ti al dan dilo pandan ki Gilbert ek mwa, ledo kont enn pie filao, ti pe blag-blage. Konversasion ti fasil ar li. Ti ena boukou dimoun lor laplaz ek dan dilo salerla.

- Kifer to pa fer lamizik vinn to profesion?

- Difisil! Pou bizen al sant dan lotel detrwa fwa par semenn. ... Apre bizen sant sante ki fer touris plezir; sante ki met dan lanbians, fer dimoun nacho, to kone. ... Pa sante ki mo anvi fer dimoun ekoute, ki dir seki mo anvi dir. Prefer sant pou Bea, bann 'Tarzann' ek Raja.

- Raja?

- Mo garson. Li viv ar so mama. Enn long zistwar.

Difil esevo la extra maye, demaye ek remaye. Pli konplike ki Big Beng. Gilbert ti foul amoure ar enn tifi Endou, mem kars ar mwa. Enn tifi gran fami! Zot ti movi ar tradision, ti axepte enn ti maryaz dan biro leta sivil e zot ti koumans zot lavi ansam. Toulede ti travay e zot reveni ti sifizan pou zot lavi senp. Me Kamla ti abitie ar lavi lix e bien vit ler pasion ti koumans ize parski depans ar Raja ti souvan pe defons bidze, repros ek regre ti koumans asiz ant mari ek fam. Kouzen Kamla ki ti gard bon relasion ar so kouzinn, ti pe vinn get zot souvan-souvan e so zenerozite ti pe nouri lapeti Kamla. Enn zour, Gilbert ki pa ti tro bien, ti retourn lakaz boner. Mercedes ti divan so lantre. Li pa ti pran kont me ler li ti rant dan so lasam li ti trouv kouzen, kouzinn touni lor lili.

Gilbert ti ole enn separasion alamiab pou ki tousa pa tromatiz Raja. Li ti axepte ki Kamla gagn drwa gard Raja e li zis gagn drwa al get li enn fwa par semenn. Li rekonet ki Kamla ti gard parol lor la e zame li ti sey met dibri ant Gilbert ek so garson.

Parfwa maler ouver enn sime dan labirent lavi. Gilbert ti abitie grat-grat lagitar. Kouma li ti mari mosad sa lepok la, enn so kamwad ki ti per ki li fer enn depresion ti donn li enn lagitar ki ti pe dormi kot li. Enn zour kan lasagren ek douler ti pe pens so nam bien for, Gilbert ti pran lagitar la dan so lame e ti koumans zwe san reflesi. Pa kone kifer me vibration bann son la ti ena enn lefe drol lor li, koumadir enn ti doz kloroform. Depi sa zour la, sak fwa angst ti chombo li par lagorz, li ti trap so lagitar. Apre li ti aste enn lagitar nef ki pli bon, pli performan; answit li ti koumans ekrire tex, konpoz so lamizik. Tousa ti dan sekre so lakaz.

Gilbert ek Ezenn ti koleg dan travay e li ti osi temwen dan so maryaz. Enn zour Ezenn ek Patricia ti vinn get li pou gagn so koudme pou organiz enn fet zanfan dan lokalite lekol Tarzann. Zot ti kone ki Gilbert ti zwe-zwe lagitar e li ti pou kapav akonpagn bann zanfan la sante. Zot ti kone ki Gibert pa ti pou refiz ed zot. Seki zot pa ti kone se ki li ti ena boukou talan ki li ti gard zis pou li. Lor trwaziem zour repetision li ti kler ki Gilbert ti konn diil ar zanfan, konn met zot alez, fer zot donn zot bes. Me ti ena plis ki sa. Dabor li ti dimann bann zanfan si zot ti pou kontan aprann enn nouvo sante ki okenn zanfan lor later pa finn sante avan. Tou zanfan ti dir wi. Answit li ti montre zot sant refren la:

*Enn bouke larkansiel do mama,
Enn bouke larkansiel
Zis pou twa.*

Ler li ti sir ki bann zanfan la ti'nn fini konn parol refren la ek so ler, li ti dir zot vey so latet. Zot ti bizen sante ler li ti pou donn zot signal par enn mouvman so latet.

Enn silans kouma dan legliz ti anvlop lasenn ki ti'nn fabrike pou lokazion. Gilbert ti koumans sante:

Kouler rouz flanbwayan pe apel banane,

Enn papiyon oranz dan lalimier dore
Pe kas poz lor fler zonn kot legliz Kaylason,
Pe kas poz lor fler zonn kot legliz Kaylason.

Zis lera ti ena enn ti sign ar so latet e bann zanfan ti rant dan jalsa:

*Enn bouke larkarsiel do mama,
Enn bouke larkansiel;
Enn bouke larkarsiel do mama,
Enn bouke larkansiel.
Zis pou twa,
Zis pou twa.*

2

Enn seren-dikap zonn lor pie filao ver
Laba dan lesiel ble pe kontanple lamer,
Lamer ki finn marye laba ar ble fonsé,
Lamer ki finn marye laba ar ble fonsé.

Ler ti ariv ler pou refren pa zis bann zanfan ki ti pe sante. Zanfan, gran dimoun, zelev lekol, travayer sosial volonter ti met lavwa ansam dabor timid-timid e answit ar lelan:

*Enn bouke larkarsiel do mama,
Enn bouke larkansiel;
Enn bouke larkarsiel do mama,
Enn bouke larkansiel.
Zis pou twa,
Zis pou twa.*

3

Soley finn al dormi dan dilo endigo,
Lesiel finn vinn violet, li finn sanz so palto,
Bann zetwal pe briye, tou zanfan al dodo,
Bann zetwal pe briye, tou zanfan al dodo.

Apré trwaziem kouple tou dimoun ti rant dan jalsa plen-plen:

*Enn bouke larkarsiel do mama,
Enn bouke larkansiel;
Enn bouke larkarsiel do mama,
Enn bouke larkansiel.
Zis pou twa,
Zis pou twa.*

Si ti les zot, bann zanfan la ti pou kontinie mem san arete. Refren la kouma mazik ti kol zot ansam dan enn lagam. Pandan enn tibout letan lamizik ti soud zanfan Bondie dan enn lelan komen ki ti fer bliye fristrasion toulezour. Mem ler sante la ti fini li ti kit enn gou rev ek boner.

Dan sime ti pe tann zanfan pe sant zot sante for-for, zis pou zot. Kikenn ti pran zot kont, ti donn zot enn kado kot parol ek lamizik ti ankadans.

Zour fet ti ena mem sawal. Levek ki ti prezan ti rant dan lagam. Tou dimoun ti diboute, tap lame danse. Lazeng Tarzann ti prodir lamizik ki lesiel ti pe ekoute ar larmdezwa ...

Soley lor lorizon ti kouma enn gro boul dife oranz; lamer ti vinn gri-ble e niaz ti vinn rouz, mov ek or. Soley ti pe al dodo dan dilo endigo.

Silwet enn zom, enn fam ek enn tifi ti taye dan enn fon kouler Big Beng. Zot ti pe mars ver nou. Beatrice ti galoupe, plonz dan lebra Gilbert. Sa zour la lor laplaz Flikanflak ti ena boukou bote ek boukou lamour.

Lor vites Ezenn ti alim lalanp gaz; Patricia ti prepar sannwich e Gilbert ti servi labier. E nou ti blage, blage, blage. Ler Patricia ti dimann mwa vinn donn zot enn koume pou amenn enpe dinite dan Site ek Lekol Tarzann, mo pa kone kifer, mo ti dir wi. Sa zour la mo pa ti mem realize dan ki kales mo ti pe rantre. Kales kase? Pa kone! Tou seki mo ti santi se ki ar Patricia, Ezenn, Beatrice ek Gilbert mo pa ti pou tris ek tousel. Enn lartik dan lagazet, enn regar, enn repa, enn sante, detrwa dimoun ki ti kone kot zot ti pe ale ti tras enn parkour dan labirent mo lavi.

Ler nou ti pe retourn lakaz, Gilbert ki ti pe asiz divan akote mwa ti pe fredonn enn ti sante; deryer, Beatrice ti pe dormi dan lebra so papa e latet Patricia ti poze lor zepol so mari. Mo ti kone lerla ki enn nouvo sapit, kikfwa enn nouvo liv, ti pe koumanse dan mo lavi. Lesperans, Tornado, Koulall, Simon, Kesso, Nas tou ti pe pran zot plas dan bakgrawn pou ki mo gagn lespas neseler pou zwe foul-foul mo nouvo rol.

SAPIT 5

SITE TARZANN

Dan Lesperans dimoun ti apel mwa Das e dan Katborn mo nom ti vinn David. Me mo vre nom ti Davidas. Kot sa nom la ti sorti mo pa kone. Mo pli sir ki mo mama ti envant li.

Apré letid liniversite lot kote dilo, mo ti revinn kot mo paran dan mo lasam ki mo mama ti gard entak. Plas pa ti manke. Urmila ti desid pou al viv enn kote avek so boyfrenn. Li ti kwar dan linion lib; Dinesh ti pe etidie lamedsinn dan Lenn. Dan lakaz Katborn nou ti a kat: mo papa, mo mama, Babou - so nom ti res Babou (baba) malgre ki li ti ena preske ven-tan - ek momem. Mo papa ti enn militan Arya Samaj ki ti enn mouvman progresis dan Endouism. Avek boukou sixe zot ti reysi adapte zot relizion ar lavi modern. Pou li sanzman ti nesese me fale konn kontrol sanzman pou evit derapaz. Kan Urmila ti desid pou viv so lavi dan so prop fason, mo papa ek mama ti bien boulderse me zot ti prefer fer otan konsesion ki nesese pou ki zot pa perdi zot zanfan. Finalman zot ti ena rezon parski souvan Urmila ek so partner ti pe vinn lakaz e sak fwa nou ti pe gagn enn bon moman ansam. Vinay ti enn artis-pent ki ti pe gagn so lavi bien. Plis enportan ki tou, Urmila ek Vinay ti lie par enn lamour profon. Depi enntan souvan zot ti pe koz zot plan pou gagn enn ti baba.

Dinesh pa ti kontan ekrir e kan so let rar ti arive, mo papa ti sir ki li ti bizen enpe plis pitay. Babou - so vre nom ti Balakrishna - pa ti kone ki li ti anv devini. Li ti enn zoli boug, fierte mo mama, ki ti depans tou so lenerzi ek letan dan so bann avantir fouka. Si malgre tou Ezenn ti enn gran romantik, Babou ti sinik. Dan so desten mo pa kwar ti ena enn Patricia pou donn direxion so lekzistans dan labirent lavi. Dayer pou li lavi pa ti enn labirent me enn lalign drwat. Mem kan ti ena lakrwaze li ti pe fons drwat san arete. Li ti pe viv san mil aler. Mo pa kone kifer mo ti trouv trazed dan so lizie. Mo ti mari kontan mo ti frer. Enposib pa kontan li. Li ti mo kontrer.

Depi sa dine kot Patricia ek Ezenn nou ti pe zwenn ase souvan. Enn fwa par semenn mo ti pe al donn enn koudme dan proze Site Tarzann. Mo bizen rekonet ki mo pa ti tro kone ki ti bizen fer e mo zis ti pe fer seki, Patricia sirtou, ti pe dir mwa fer.

Dimoun dan Site Tarzann ti bien mizer. Sa ti kler. Povrete ti partou. Dan degenn bann lakaz; dan salte lor figir zanfan; dan lapousier ki anvole toultan e poz partou; dan figir bann vie ki trenn-trenn zot lipie lor santie defonse; dan lekor larg-large bann fam kraze par labitid; dan loder pouritir partou kote. Povrete ti vizib. San zefor ou ti trouv li, santi li e tann li. Me amizir mo konesans ti pe avanse mo ti pe dekouver povrete mwen vizib ek povrete envizib ou plito mama povrete.

Souvan mo ti tann bann lider politik ek relizie dir ki bizen derasinn povrete. Mo ti panse ki ar proze Site Tarzann ti kapav koumans defris teren la, tir siko, tras rigol. Me bien vit mo ti koumans santi ki olie avanse, mo ti pe tourn anron. Mo ti diskite sa ar Patricia. Dapre li, mo formasion iniversiter ti pe anbrouy mo lespri. Mo ti pe sey tro konpran. Bizen manz ar problem la enn par enn, amizir li vini! Pa ti ena solision mirak; pa ti ena reset; sak zour ki ti leve amenn so ti solision pou sak problem. Ti bizen boukou pasians. Ti bizen montre zanfan lir, ekrire, konte. Ledikasyon, ledikasyon ek ankore ledikasyon. Samem solision. Pou touy povrete ti bizen arm sak dimoun ar ledikasyon.

Ti difisil pou diskite ar Patricia kan li ti sir ki li ti ena rezon. Tou manier, so mouvman sosyal ti pe vinn popiler e li ti pe gagn soutien Legliz e osi Minister Ledikasyon. Olie perdi letan reflesi ek diskite, li ti plis meyer ki mo fer mo latas kouma bizen.

Me malgre tou zefor, lenpresion ki dan fon sak evennman ti ena enn laport sekre ki ti kapav fer nou louk dan enn langrenaz pli gran, pli konplex, pa ti'le kit mwa. Enn tanto Patricia, Ezenn ek Gilbert ti vinn lakaz. Zot ti paret bien trakase. Patricia ti dekouver enn rezo prostitision tifi douz-kenz an. Li ti koumans poz kestion. Kisannla deryer sa? Eski bann paran kone? Bann paran ti okouran; bann lider dan lokalite ti enplike. Ena mem manm dan komite kordinasyon Proze Site Tarzann ki ti dan pake. Patricia ti osi soupsonne ki trafik ladrog ti ena lien ar rezo la. Sa zour la li ti gagn per. Enn dimoun ki ti montre senpati pou so travay dan Site ek Lekol Tarzann ti apros li.

- Madam Patricia, fer atansyon! Pa poz tro kestion. Zis fer ou travay trankil. Pa rod konn plis.

Li pa ti ler pou revinn anaryer. Ti bizen kone ki ti bizen fer. Elexion ti pe aprese. Kikfwa ti kapav servi bann kontak pou met enpe lord, gagn soutien bann parti politik, sirtou serten lider ki ti deza pran pozision dan deba lor lagazet. Sirtou Pravinn Bramsing ek so alie elektoral, Francois Tirliplen. Nou ti tom dakor ki ziska elexion fini nou ti pou mars lor labrez e ti bizen evit problem.

Ler mo ti get zot ale mo ti gagn santiman ki ankore enn fwa nou ti pe refiz get realite anfas. Dan fon basen, anba ros ti ena boukou pourtir. Eski nou ti pe tap kout kouto dan dilo? Kikfwa Patricia ti ena rezon. Les nou okip problem amizir zot ti pe vini.

Amizir elexion ti pe aprese moud dan Site Tarzann ti pe sanze. Dimoun ti koumans ena plis lamone pou depanse. Lizour kouma aswar kat-kat ek gro-gro loto ranpli ar gro lebra ti pe sirkil dan site; bann klib ti pe resevwar lekipman lwazir ek sportif; sime ti pe asfalte; lekleraz sime ti revini. Lopinion ti pli anfaver tandem Bramsing-Tirliplen, mouvman lopoziyon ki ti favori dan lekours pou rant dan Lotel Gouvernman. Gro lamone ti pe fane dan Site Tarzann e lamone la ti ena loder ladrog, prostitision zanfan, krim lor krim. Mafia ladrog-prostitision ti pe fer tou pou devir gouvernman ki pa ti gard parol ki lider lalians opouvwar ti donn zot anretour koudme ki zot ti donn li pou dernie elexion. Dan boukou landrwa kandida lalians gouvernmental pa ti pe kapav rantre; ti ena azan lalians gouvernmental ki ti pe disparet. Ki ti rol lapolis

ladan, personn pa ti bien konpran.

Enn Samdi tanto, enn semenn avan elexion, ler nou ti ariv dan Sant Proze Tarzann, nou ti trouv lokal vid. Be kot tou dimoun? Enn bonom ki toultan ti pe kas enn poz dan leparaz ti dir nou ki tou dimoun ti dan fet.

- Kotsa?
- Kot laplenn foutborl.

Nou ti desid pou al rann enn kont. Zame mo ti trouv otan dimoun, kat-kat ek loto dan Site Tarzann. Lanbians fet ti pe tap tanbour e kas leren; rom ti pe koule for-for; mem bann zenn ti pe gagn drwa goute. Preske tou bann zanfan ki ti dan proze Lekol ek Site Tarzan ti pe danse anba-anba. Enn kou lamizik ti arete e animater spektak ti dimann lafoul vinn divan lestrad. Bann segatie ar zot ravann koumans enn sawal e dan fon laplenn enn santenn gro lebra pavyon dan lame ti pe sarye Bramsing ek Tirliplen lor zepol. Animater ti dimann lafoul kriye ar lagam sega:

"Ala li vini, vini
Ala li vini
Ala nou lerwa vini
So ti prens ar li."

Lafoul ti aprann refren la lor vites e mem zot ti pe detone ek sant fos ar lavwa kanar pa ti fer nanye parski zot nouvo lerwa pa ti pe mem tande telman tapaz ti for. Filwar petar, kriye isterik, roulman ravann ek fosnot dan lavaper larak ti pous proze ledikasion dan enn kwen. Kikfwa zis pou enn tanto!

Bramsing ti pran laparol. Drol li ti koz parey kouma Sir Iswar e li ti pe dir preske mem zafer. Tirliplen ti repet seki 'so bon kamarad' Bramsing ti dir. Trant minit pli tar de ero lepep ti revwayaz lor zepol ziska zot loto e gran kortez gerye laviktwar ti kit Site Tarzan dan so lanbians ravann, maravann ek jalsa dan boutey.

Ti ena enn gran tristes lor figir Patricia. Mo ti envit zot vinn dine kot mwa. Mo mama lor vites ti prepar kari pwason ek farata. Mo ti ouver enn boutey diven rouz, ki Patricia ti kontan e apre dine nou ti ekout lamizik Ziskakan, 'Pei Bato Fou'. Beatrice ti pe dormi lor enn sofa. Ti ena enn gou ak dan nou labous.

SAPIT 6

SOTE-PILE, BALYE KARO

Pa ti ena okenn sirpriz. Laliens gouvèrnman tal ti gagn enn bate bef. Pravinn Bramsing ti vinn Premie Minis e Francois Tirliplen ti vinn Vis-Premie Minis. Lor vites bann mous ver ti saz bataz ek mouyaz.

Me letansa travay ki nou ti pe fer dan Site Tarzann ti ramas enn bate kondire. Vadire enn siklonn ti travers lor li. Ki ti bizen fer? Efase, refer? Nou ti desid pou konvok bann manm ekzekitif dan enn renion pou fer bilan e prepar plan pou lavenir.

Plizier manm ti absan, sitou Prezidan ek Sekreter. Vis-Prezidan ki pa ti dan so leta normal ti fer enn ti deklarasion.

- Aster ki nou gouvèrnman opouvwar problem pou fonn. Dimoun pou dan bien. Eski li neserer kontinie ousa li preferab met tou dan lame minis? Pou ena enn minis spesial pou konbat povrete. Nou finn apiy zot. Aster zot pou apiy nou. Prezidan finn dir mwa remersie zot tou, sirtou Madam Patricia, pou zot lapenn. Li ti anvè vinn remersie zot limem me so nouvo responsabilite kouma konseye Vis-Premie Minis lor kestion povrete dan bann site finn fer li gagn enn anpesman. Duty first! Zot bizen eskiz mwa parski mo ena enn boulo enportan pou okipe.

Anmemtan enn gro loto aret dan lakour lekol, detrwa gayar sorti vinn dan direxion plas kot ti pe fer renion. Klerman zot ti ankor pe fet laviktwar. Vis-Prezidan ti al zwenn zot.

Dousma, bann lezot ki ti la ti glise, sorti sof Gabriella, enn vev karant-an apepre.

- Pa pran kont Patricia. Zot pou revini. To kone, isi nou kouma papiyon. Kouma nou gagn sans, nou larg nou lezel, fer nou fanor, al rod zwisans e fini dan tengn. Bondie pa finn donn nou lespri fourmi. Nou pa konn ramase pou letan dir.

Patricia ti dan tourdisman.

- Depi plis ki wit-an, nou pa pe sey sanz zot, fer zot dekouver kot kanbar zot problem ete?

- Komie finn pas dan nou lekol, so gran kouma so piti?

- Tank ki lot gouvèrnman ti pe dirize zot ti met enn ti lespwar dan Proze. Me aster zot dir gouvèrnman dan zot lame. Pou gagn pwason kado; pa bizen aprann lapès!

- Be ki bizen fer?

- Les zot rekogne!

Finalman ti res zis nou kat: Patricia, Ezenn ki ti pe trap lame so fam, Gilbert ki ti pe pik enn ler tris (mo kwar 'Lasours') lor difil lagitar ek mwa.

Depi enpe letan mo ti santi sa ti pou arive. Dan bann liv ki mo ti lir ek etidie mo pa ti trouv okenn lekzanp kot ledikasion sanz sosiete. Ti bizen dabor enn lafors politik ki ole veritab sanzman. Sinon ti pou tir lota pou met monnta pou pa servi enn expresion pli grosie. Par solidarite mo ti kontinie soutenir Patricia sirtou. Li ti met so leker net dan so louvraz la e mo pa ti'le bles li. Mo lentere ti pe al plis dan direxion enn letid lor sanzman sosial ousa enn roman lor mem tem. Kouma mo pa ti ankor deside mo ti kontinie donn enn ti koudme Proze. Me evennman resan ti pe donn mwa anvi fer enn letid lor problem lidersip parmi bann defavorize. Kikfwa koumsa mo ti pou kapav ed bann fitir Proze devlope lor enn baz solid. Kimanier pou dir sa mo trwa koleg? Li pa ti lemoman. Nou ti anvlope dan enn silans anbarasan. Erezman Patricia ti larg bayon.

- Mo envit zot tou kot mwa. Ezenn pou prepar so spesialite, tanndouri. ... Mo ena enn nouvel enportan pou donn zot.

SAPIT 7

KAS KONTOUR

Nou toule-kat ti ariv kot enn lakrwaze enportan. Pa sa bann tipti lakrwaze kot enn ti erer pa ti pou ena konsekans grav. Kan sa ler la arive, bann lide ki ti zis travers lespri me ki nou ti bien vit fons dan fon basen nou memwar parski so ler pa ti ancor arive, enn kout sek remont lor sirfas e koumans trouble nou vizion. Ezenn ek Patricia ti anvi enn deziem zanfan me sitiason pa ti favorab akoz zot angazman dan proze Site Tarzann. Gilbert ki ti ena enn kopinn stab ti pe anvi formaliz so relasion. Sekife li ti pou bizen amelior so reveni pou kapav fond enn fwaye. Si ti bizen sant dan lotel li ti dispoze fer li aster. Kikfwa sa ti pou donn li posibilite avanse dan direxion ki li li ti anvi. Bizen kas dizef pou manz omlet.

Sa sware ki nou ti pase ansam kot Patricia ek Ezenn ti enpe kouma sa swar kan vilaz Lesperans ti aprann ki sapit Tornado ti ferme e kot tristes ek lespwar ti pe lager pou ogmant zot pwa lor balans. Nou'si nou ti pe get lavenir kler-som e nou ti kasiet nou angwas deryer jok forse. Seki ti kler se ki nou ti konsian ki sistem ti kraz nou san pitie e ki pa ti kapav bes latet, fonsse vadire tou normal. Gilbert ti dimann mwa:

- Davidas, twa ki to pou fer?

Sa trwa la ti apel mwa Davidas sak fwa ki zot ti santi ki ena enn fose ant nou. Anverite ti ena enn fose. Pa enn gran fose. Enn ti fose. Me ti'ena fose. Nou pa ti pe get problem la dan mem fason. Bonker, zenerozite ek devosion pa ti ase pou ed dimoun sorti dan pens. Nou pei ti vinn enn masinn ki oblize prodwir rebitz imen parey kouma li fabrik toutsort kalite gaspiyaz pou li fonxione. Pou ki elit kontinie kas pake bizen kraz pake mazorite e marzinaliz enn bon kantite bagas imen. Dan pei aparteid ti apel sa devlopman separe. Bizen bagas imen pou ranpli prizon ek loka. Bizen bagas imen pou fer travay degradan, imilian ek danzere. Lontan ti ena esklav, aster ena bagas imen ki lib ek endepandan zis lor papie.

- Nouvo kiltir, nouvo lidersip, sa ki nou bizen. Ena plen Site Tarzann partou, dan lavil kouma lakanpagn.

Mo trwa kamwad ti zis get mwa fix e dan zot lizie ti ena enn mesaz kler. Malgre tou sa letan nou ti finn manz nou margoaz ansam dan nou lespri nou pa ti lor mem planet. Nou ti fer enn ti bout sime ansam e la lor lakrwaze bengker nou ti pe separe. Me pa kone kifer mo ti santi ki enn zour pa enn zour nou ti pou rezwenn lor larout. Kimanier? Ti difisil pou dir. Pou lemoman nou toule-kat ti bizen nouvo experyans pou resarz nou batri e regagn nou lekilib. Mo sime ti pe kontinie zigzage.

Mo ti deside pou plonz net dan mo travay profeser mem si mo ti kone ki mo ti pe ed sistem prodwir so elit, enn elit egois ek materyalis. Anmemtan mo ti pe ramas lenformasion lor problem lidersip dan sosiete soudevelope. Sa pa ti fasil parski travay dan kolez segonder ti bouf boukou letan. Ler mo ti gagn enn job lekcherer dan liniversite kot mo ti ena pou ansegne zis dizertan par semenn, mo nouvo traze ti trase bien kler. Mo ti pou ena boukou letan pou lir, etidie e fer resers. Boukou letan pou mo al kasiet dan enn tourdivwar? Kikfwa! Kan realite pe bat ou ar dibwa koulou li pa enn krim si ou rod soulazman.

Soulazman dan enn ti bwat koton, dan lebra enn fam, dan enn sourr apar. Me enn zafer ti sir, mo ti pou etidie problem lidersip an profonder. Pa kone si sa ti pou fer mwa vinn enn lider me li ti pou permet mwa fer formasion bann lider diferan nivo ki ti neserer pou met enn stop ar rengn Sir Iswar-Bramsing-Tirliplen.

Azordi, ler mo ti pe repans mo sezour dan liniversite enn zafer ti frap mwa. Kan mo ti get deryer lepok Lesperans, Katborn, Site Tarzann bann emosion ki ti kasiet dan mo enkonsian ti pe remont lor sirfas. Bon souvenir, souvenir amer, souvenir ki fer mwa onte mo prop gabzi. Me mo pasaz dan liniversite pa ti les okenn tras dirab dan mo lekzistans. Vadire tou ti ekrir lor disab mouye ki lamare ti efase dan roulman lavi ki san pitie kraz tou lor so sime.

Mazorite mo bann koleg ti plis enterese ar marday pou gagn promocion olie travay pou kraz baraz lor sime konesans e fer ignorans ek prezize kile. Mo bizen rekonet ki mo ti malere. E mo ti koumans bwat enpe tro.

Sel koleg ar ki mo ti pe gagn enn ale se Malika. Li ti enn paran-tousel ki ti pe okip Robin, enn ti garson environ di-zan. So boyfrenn, papa garson la, ti mor dan enn axidan. Preske mem moman ki axidan la Robin ti ne. Malika ti enn fam bien machour ki ti bon dan so lavi profesyonel ek sosial. Mo ti ena boukou admirasion pou li sirtou, mo kwar, parski li ti resanble, dan so demars ek konportman, enn gerlfrenn ar ki mo ti amoure fou lepok mo ti etidian liniversite. Mo ti bien joukal sa lepok la. Deborah ti tro avanse pou mwa e li ti fer mwa konpran kler-klar. Bizar! Aster mo ti pe konpran kixoz. Kan mo ti zwenn enn fam ki ena enn tipti resanblans ar Deborah, mem si resanblans la ti extra tipti, mo ti atire. Kikfwa tousa zis parski mo pa ti axepte ki enn fam ti kil mwa. Larogans macho? Pa'le pran perdi?

Pou mo laniverser trannsenk-an mo ti fer enn ti fet lakaz. Drol! Mo pa ti envit Ezenn, Patricia ek Gilbert. Pourtan mo ti gard kontak ar zot. Patricia ti gagn enn ti garson e li ti apel li Dave. Kifer mo pa ti envit zot? Mo pa rapel. Zame zot ti fer bezer ar mwa.

Tar, apre dine mo ti al kit Malika kot li. So ti garson ti pe dormi dan siez deryer.

- To kone, mo mama panse ki to ti pou fer enn bon fam pou mwa.
- E twa ki to panse?
- Kouma Deborah, to tro for pou mwa.
- Deborah?
- Enn sapit, non! ... Enn paz? Kikfwa enn paragaf. Non, pli sir enn ti foutnot

dan mo zistwar. Li ti fer mwa konpran zantiman ki mo ti tro joukal pou li.
- Mo pa kwar to joukal. To enn koleg ek kamwad ki mo bien kontan. Pa plis. ...
Atansion! Dimoun kondir kouma bourik! ... Pa les nanye bles nou lamitie, to
promet mwa?
- Korek sa!

SAPIT 8

BOUZFIX

Pandan plizier banane mo lavi mo ti roul pwenmor. Travay, divers; divers, travay. Mo ti lor enn sime drwat dan ladesant. Bann pie de kote sime ti pe kile dousma, telman dousma ki parfwa mo mem pa ti konsian ki letan ti pe pase.

Mo mama ek mo papa, mo mama sirtou ti bien trakase. Zot pa ti pe konpran kifer zot garson pa ti paret ena okenn anbision, okenn proze. Kifer li pa ti pans maryaz kouma tou zom. Eski li normal? Mo papa ki ti kwar dan desten ti pli koul. Souvan kan enn kou zot ti aret koze parski mo ti finn rant antret, mo ti kone zot ti pe koz lor mo manier viv.

Enn zour enn lartik dan lagazet ti donn mwa enn sok. Enn entervyou Pravinn Bramsing. Sa ti lane mo laniverser karant-an. Normalman li ti exper lor rabase. Me la li ti al tro lwen. Dapre li pa ti ena somaz dan pei me dimoun ki refiz travay. Dimoun dapre li, ti tro kontan lavi fasil, pa ti'le fer zefor. Anplis li ti dimann lopoziyon aret fer demagozi e amenn latak rasis kot pouvwat. Li pa vre ki lekonomi ti kontrole par enn gran bouzwazi blan; li pa vre ki pouvwat leta ti dan lame enn bouzwazi Endou kasteis ek sekter; li ti ankor mwen vre ki lapres ekri ti dan dan lame enn bourzwazi Euro-Kreol. So parol ti santi pi koze konservater pou ki ideoloji ti'nn fini mor e ki ti pe dir for-for ki nepli ti ena klas sosial parski lekonomi dan lame tou dimoun depi marsan pistas ziska jeneral manejer pli gran holding.

E lor la, koumadir pou met disel-pima lor blesir, editoyalis sa gran lagazet la ti salie sazes ek lentelizans Pravinn Bramsing. Li ti kler ki ti ena enn gran konplo kont lepep, sirtou ki depi enn serten tan ti finn ena plizier nouvo lalwa represif.

Sa zour la dan travay mo ti al zwenn Malika pou gagn so lopinion. Li pa ti ankor lir lartik la. Mo ti dir li apepre seki mo ti pe resanti. Malika ti get mwa ar enn sourir gran ser.

- Don Kisot pou remet so pastalon ek so jaket pou al redonn dinite limanite?
- Aret fer satini laservel. Tou manier, Don Kisot ti ena so Doulsine. Mwa, mo Doulsine pa'le mwa.

Trouve lor so figir li ti anvì fou mwa enn kamoufle me li ti pez so lalev, get anba e trankilman li ti dir mwa.

- Davidas, to bon, to zenere me to kouyon. Bann disip globalizasyon, bann veritab payason lor ki Prezidan Lamerik souy so gro bogi kawboy, finn fini trap partou. To pou kraz to figir lor miray ankor enn fwa.

- Me lepep ...

- Lepep. Ki lepep? Ena Endou, Mizilman, Afro-Kreol ... Parmi Endou ena kars ek group lengwistik. Sak group dan so kazot ekout so lider ki kone kimanier angourdi lespri lezot pou garanti so prop zwisans. To pou ekrir lartik ek liv!

Seki konn lir pa enterese ar to gran lide parski li pe gagn maja dan koulwar pouwar agwa Ameriken. Seki ti kapav gagn kixoz, si li vremem anvi, li pa konn lir. Li zis kapav grifonn so nom lor enn bout papie e so lider finn dir li ki li admirab. Se sel laverite ki li ole kwar.

- Ala to pesimis la! Si li pa konn lir, nou al koz ar li.

- To ankor kwar dan koze? Ant to kozman ek soop lor tv, li pou swazir soop; li pou plengne pandan senk an e zour elexion li pou vot sanzman tournkivir-virkitourn.

- Alor, pa fer nanye? Krwaz lebra, bouzfix?

- Mo fer seki mo kapav ... pa plis.

Mo ti fane. Malika pa ti pe bouzfix. Atraver so pozision dan liniversite li ti ankontak ar bann asosiasion fam. Bien sir ti ena asosiasion tradisionel, asosiasion bidon. Me ti ena asosiasion progresis ki ti pe fer enn zoli travay dan bann rezion defavorize. Seki ti enteresan dan sa bann ka la se ki bann fam ki ti pe mars divan-divan, ti pe fer bann demars, ti pe al ver bann fam ki sosiete ti tret kouma lekim. Bann travayer sexiel. Se koumsa ki zot ti apel bann prostitie.

Dan plizier kartie kot travay sexiel ti fer so rekritman, bann travayer sexiel fam ti fer bann komite kot zot ti tom dakor pou reglemant zot aktivite.

Okoumansman li pa ti fasil. Pli gro problem se ki biznes la ti kontrole par zom ki ti osi lie ar trafik ladrog. Normal zot ti servi violans pou kal lelan fam. Plizer fam ti perdi lavi; plizier ti defigire ar lasid. Me sitiasion ti koumans amelioire kan enn group feminis ti form enn komite soutien nasional. Lagazet ti koumans koz problem la; bann depite feminis dan parlman ti koumans lev lavwa malgre ki bann onorab manm ti pe boufonn zot; bann ONG ti koumans forme. Malika ek enn so koleg ti mont enn kour dan liniversite pou form bann dirizan fam. Sheila ek Ramba ti swiv sa kour la.

Mouvman la ti grandi lor enn baz solid. Bann travayer sexiel ti reysi eliminn bayan dan biznes bavant. Me plis enportan zot ti pe obliz kliyan servi kapot. Paralelman zot ti koumans donn formasion pou permet bann travayer sexiel gagn enn sime sorti dan lanfer prostitision. Bann ti korporativ ti pe permet bann ansien travayer sexiel gagn zot lavi dan bann aktivite ekonomik mwens imilian.

- Sori Malika! Mo tro koz nenport.

- Davidas, mo koko, trap enn kixoz alafwa me trap li bien. Si to anvi fer politik, fer li me fer li bien e rant anplen. Aret touk-touke dan bor dilo.

Eski Ezenn ti ena rezon? Souvan li ti pe dir mwa mem zafer. Eski mwa'si mo finn enfekte par sendrom entelektiel? Kouma Hamlet ti dir:

E lerla kouler determinasion

Vinn anemik ar rezim akademik

E bann gran-gran proze transformasion

Zot degarni, deklenke, degonfle

E mouvman paralize ...

Eski tro reflexion ti pe paraliz axion? Non! Nou problem se ki nou pa ti pe trouve kot bizen chombo bebet la. Akoz samem sak kou li ti pe sape, ale. Kikfwa metod akademik ti finn touy entwision ki nesese dan sitiasion troub. Kikfwa ... Ayo! Komie kikfwa ankor?

- Kifer to'nn vinn trankil enn kou?

- To be or not to be!

- Pa mal konpran mwa Davidas. Pa kwar mo kone ki bizen fer. Mo 'si mo dan dout parfwa. Me lavantaz ki mo ena se ki mo pe fer enn zafer ki lie ar mo travay e mo ena lasans parski mo pa finn bizen atann tro lontan pou trouv rezilta. Kikfwa mo finn rantre dan bon moman. Fri la ti fini mir. To konba pou pli long, pli difisil. Sori si mo finn bles twa. ... Ki to fer tanto?

- Mo ti pou'al poz twa mem kestion. Kifer?

- Mo laniverser zordi e mo pa'le pas li tousel ar mo garson ki tou manier okipe ar so devwar. To lib?

- Sori koko, mo ti bliye sa net. Wi, mo lib.

- Vinn lakaz, mo prepar enn ti manze e apre nou ekout Susheela Raman.

- Susheela Raman?

- To pou kontan so lamizik. Kan Lenn ek Langleter zwenn.

- Mwa, mo amenn enn bon boutey diven.

- Nou zwenn tanto alor!

- Tanto!

SAPIT 9

EZENN TI ENA REZON?

Repros mo mama ti toultan dan mo zorey. Mo ti ena karant-an pase, mo pa ti ancor marye. Mo ti kouma gomon lor ros larivier. Malika ti panse ki mo ti bizen chombo red enn proze e fonce. Pa ti kapav kontinie nek sot isi ek sot laba kouma sevret lor ros; gout enn ti nektar lor enn fler e al rod enn lot nisa lor enn lot fler.

Antretan sitiasion dan pei pa ti bon ditou. Tandem Bramsing-Tirliplen ti pe fer piyaz. Gran kapital lokal lie ar kapital etranze ti pe viz zis maximem profi lor vites. Bann nouvo antrepener pa ti kwar dan bann proze lonterm. Fini lepok kan kapitalis ti pe pans osi kreativite, sosial, pa zis botomlaynn. Globalizasion ti pe bril zot sharam ek zot rasinn. Enn fwa ti ena enn deba lor koripsion. Repezantan gran kapital ti vinn dir ki donn gous li fer parti nou kiltir profon parski dan tou relizion nou donn gous Bondie pou gagn so faver.

Liberte antrepriz ti vinn moto prensipal, privatizasion ti vinn lesans ki fer masinn la roue. Mem bann ki fek-fek la ti pe koz koze degos ti finn vinn zournalis-payason ki ti pe deklam for-for bann merit privatizasion ek liberte antrepriz.

Pa ti ena krwasans me seki ti sir se ki enn kote ti ena enn ti pogne gro lamone ek zot mamlouk ki ti pe tap plen e lot kote somaz ek so zimo lamizer ti pe fer ravaz.

Parti Sir Iswar ti konn itiliz sitiasion pou regagn elektora. Pa ti neseseer vinn koz program. Sir Iswar ti kone ki katroven-dis pousan elektora ti vot ar leker e pa ar lespri.

Ti ena detrwa dimoun ki pa ti'le sap dan karay pou tom dan dife. Pa kapav sak fwa tir enn laryaz pou met enn lot, tir lota met monnta, tir monnta met sembou. Akoz malez zeneral boukou dimoun ki kapav lir lagazet e konpran enpe ti pe koz neseseer enn trwaziem fors me personn pa ti pe donn enn explikasion kler ki ti bizen fer.

Enn swar enn koleg ti envit mwa vinn asiste enn renion kot li. Ti ena enn group reflexion ki ti pe pans lor neseseer enn konba ki repoz lor enn program extra dapre zot. Pou zot li pa ti kestion remet an kestion sistem kapitalis me ti neseseer met opouvwar bann dimoun ki kapav moraliz lavi piblik. Seki pei ti bizen dapre zot se dimoun senser ek onet ki dispoze fer sakrifis pou devlopman. Seki zot ti konpran par devlopman se ki ti bizen diminie tax, pas lalwa kont komision ek gous e atir investisman par enn sistem taxolide. Amizir mo ti tann zot koze mo ti konpran ki zot problem se ki zot rival dan biznes ti reysi souk tou bann kontra e ki zot, zot ti pe bat lamok. Zot'si zot ti met for

pou gagn for me zot pa ti met ase for.

Ler ti ariv ler pou poz kestion ti bien warning nou ki bann orater pa ti ena boukou letan me ki zot dispoze donn detrwa ti eklersisman. Mo ti lev lame pou dimann drwa koze. Bann animater renion, sakenn ti get so kamwad pou kone kisannla mo ti ete. Par bann ti sign ti fer zot konpran ki mo ti pe ansegne dan liniversite. Ti ena boukou mefians lor zot figir. Seki ti kler se ki pou zot bann entelektiel zot bann tirer lay ek bann roder lipou poul. Me zot pa ti pou kapav anpes mwa koze san perdi lafas. Mo pa ti donn zot letan pou organiz rezistans.

- "Les nou axepte ki pou lemoman pa pe trouv alternativ ekonomik me eski li pa ti pou ede si bann kapitalis lokal ti anpes dominasion par kapital etranze."

- "Enposib! Globalizasion pa permet bann reflex sekter ek rezional. Bizen entegre lekonomi nasional dan mouvman global," orater prensipal ti dir.

- "Donk, pa pou ena okenn diferans ant parti Sir Iswar, parti Bramsing-Tirliplen ek trwaziem fors? Virkitourn-Tournkivir!"

- "Erer kamarad! Nou, nou bann dimoun onet ek senser", li ti azoute. "Bon finn ler pou ferm renion. Bann ki enterese pou soutenir nou zefor pou moraliz lavi piblik donn zot nom Mademoiselle Chantale de Chantilly. Pou zot kontribision, meyer zot sign form stennding order. Nou pou fer leneseser."

Aprè renion, mo koleg ek mwa nou ti al kas enn poz dan enn restoran dan Caudan Waterfront. Ti enn lafendimwa e ti ena boukou animasion dan ansien plasdike. Ti ena lafoul partou e restoran ti plen. Koumadir mo ti trouv bann vizaz Site Tarzann. Sa pa ti pou drol. Depi enntan Patricia, Ezenn ek Gilbert ale-vini dan mo lespri. Konpare ar sa bann zouav ki mo ti zwenn zordi, zot bann sen. Mo ti pe gagn enn anvi for zwenn zot, koz ar zot, zwe ar zot zanfan ...

Mo koleg ti dan enn bon moud sa swar la. Mo ti dimann li ki ti ena deryer so desizion pou organiz renion kot li.

- Davidas, pou mwa tousa bien senp. Triyo St Bartay, Younous Martay ek mwa Gianchand Parday nou pou dan prosenn gouvernman. Jounior partner me dan gouvernman. Zot bizen mwa, to bien kone kifer. Mo sorti da kars mazoriter ki ti fer Sir Iswar vinn premie minis, ki finn fer Bramsing vinn premie minis - mem si li li pa net nou bann, so fam enn pirsan sorti dan nou lekiri.

- To kwar ladan?

- Mo pa kwar dan nanye. Mo kwar dan mwa. Get sa mo dalon! Bannla zot manej finans gran kapital. Mem si zot pa posed boukou zot pouvwar ekonomik li imans, li reel. Regleman liniversite anpes mwa fer politik aktif. Bannla pe donn mwa enn job kot mo pe tous trwa fwa seki mo pe gagne aster ... apart bann lezot benefis. Pou elexion mo pa pou bizen debours enn sou ... okontrer, mo pou fer lakoup. Si mo eli, bengker mo pe vinn minis; si mo tonbe mo pe gard mo nouvo job plis ti prezidan bord parsi-parla. Diwana, mastana beta!

- Kifer to sir koumsa?

- Nou pe negosie ar toulede kan. Nou pou mars ar seki donn plis. Nisa ki fer douniya avanse. Prensip pa ranpli vant. Pa giji-giji bavant!

- Me zot bien kone ki Sir Iswar ek tandem Bramsing-Tirliplen zot bone-blan, blan-bone.

- To kwar nou pli bon? If you can't beat them, join them. Sak lobi bizen so klan dan pouvwar. Samem demokrasi babou.

- Bez sa!
- Pa bez denanye. Lavi sa! To kone Davidas, mo zalou twa.
- Zalou mwa?
- Yap! To sorti dan enn gran fami dan kars mazoriter ki fabrik premie minis e to ankor enn stepne ... plat. To zoli garson. To enn gran koko. To kone komie fami dispoze pey enn fortinn pou gagn twa? Twa, to pa mem kone ki to anvi. Eta bachara! Tir latet, nou mars ar twa e marke, garde, nou balie karo. Lera pa pou bizen Sir Iswar ousa lezot pierpolzak.
- Lor ki program?
- Mem program ki lezot. ... Bliye program. Fann labou, fann lapipi. Lepep pa bizen program. Li bizen nisa, pecho. Kan nou gagn bon, li gagn bon. ... Ki vedir sa ti sourir foutan la?

Mo ti fer koumadir mo pa ti tande.

SAPIT 10

ELEXION PARSEL

Depi enntan mo ti pe rekoumans frekant Patricia, Ezenn ek Gilbert. Sakenn ti pe okip so ti zarden. Malgre plis ki di-zan separasion nou ti santi ki lalinn kominikasyon pa ti tro soufer. Ti zis bizen enn bon meinntenenns tanzantan. Ezenn ti koumans enn ti kenkayri e so biznes ti pe devlop bien. Travay pa ti fer li per. Patricia ti pe touzour travay profeser lekol primer me li ti dimann transfer pou vinn travay pli pre ar so lakaz. Zot de zanfan, Beatrice ek Dave ti pe grandi bien. Beatrice ti vinn enn zoli ti mamzel environ kenz-sez an. So regar ti ena touzour bonte Patricia. Ti-Dave kouma so paran ti kontan apel li ti enpe setif, li ti asmatik me sa pa ti anpes li viv so lavi zanfan normalman. Akoz so travay, Ezenn pa ti ena boukou letan pou okip so zanfan me Patricia ti la toultan.

Ti boukou pli difisil pou zwenn Gilbert parski li ti ena so prop lorkes e li ti pe zwe kat fwa par semenn dan enn gran lotel e de fwa par semenn lorkes ti pe fer repetision. Zis enn fwa par semenn li ti lib. Sak Lendi kan tou dimoun normalman okipe. So menaz pa ti pe mars bien. Pa ti fasil pou so fam. Toule tanto, apart Lendi, li ti pe kit lakaz boner pou al travay e li ti retourne apre minwi. Kan ti ariv ler pou li leve, so fam ti fini al travay e so zanfan ti fini al lekol. Li ek so fam ti pe viv kouma selibater-marye. Bann rar fwa ki nou ti pe zwenn - zame li ti prezant nou so fam - souvan mo ti gagn anvil dimann li si li ti pe kontinie kre zoli sante angaze. Me tristes dan so lizie ti fer mwa tike tansion mo ti pou anbaras li.

Koumsamem, enn Lendi swar nou tou ti kot Patricia-Ezenn. Sakenn ti amenn enn ti zafer. Nou ti pe pran enn aperitif avan dine. Televizion ti alime me personn pa ti pe pran kont. Enn kou, program ti arete pou pas enn flasenfo. Depite sirkonskripsion Lesperans-Yolof ki ti osi minis ti desede. Ezenn ti premie pou reazir.

- Zoli program! Elexion parsel baba!

Patricia ti soke par reaxion so mari. Mwa 'si parey. Ezenn ti ena enn fler politik extra.

- David, ala to sans. Chombo li matlo!

- Kifer mwa?

- Trwaziem fors pou ne aster ou zame. To ansien vilaz tom dan sa sirkonskripsion la. To enn zanfan landrwa e to kars li mazoriter. Bengker sek! To pran sa siez la. E lerla nou montre zot ki nou kapav fer.

Pandan enn lasware, vire-tourne, nou ti pe koz zis sa. Mem Gilbert so lizie tris ti pe koumans briye. Pou nou li ti kler ki sa elexion la ti kapav sanz peizaz politik net. Pa ti ena okenn dout ki mo ti kandida ideal.

Lelandime boner mo ti telefonn Malika. Li ti dan enn moud extra zovial.

- He Hamlet, to pou decide, to pa pou decide? Fonse koko. Aret perdi latan dan sa liniversite gaspiyaz la.

Ler mo ti dir mo mama ki desizion mo ti finn pran li ti tike. Mo mama ti per ki mo gagn dezagreman. Me zame li pa ti pou met baton dan mo larou. Kouma mo papa ti al fer so ti fouting matinal mo ti bizen atann li retourne ar dipen ek lagazet. Mo sir ki li ek so bann kamwad fouting ti finn fini koumans fer pronostik. Zot hobi prefere ti koz politik, diskite e fer komanter. Ler mo ti dir li mo desizion, li ti poz lagazet lor latab, get mwa fix, fer enn sourir.

- Ena tou dan nou fami: kouyoner, bachara, joubaner, triyanger. Ti mank zis sa. Fonse beta. Pa per. Nou tou pou ar twa. E bonnfam, fer enn sourir. To gran beta pou vinn onorab.

- Fode li eli!

- Samem to pe per. Si to fer portaport pou to garson mo sir li eli. Bon Das, si to bizen kixoz pa ezite dimande.

- Pa, to finn fini donn mwa seki mo ti plis bizen. Bon mo bizen okip detrwa demars. Randevou dime gramaten. He Ma, to pa pou aret fer koumadir to finn trouv mirak?

- To pou fer mwa vinn fol twa.

Mo lazourne ti extra bizi. Letansa nouvel ti pe koumans fane ki mo ti pe pans pou vinn kandida dan parsiel. Anverite mo ti pe koz sa ouvertman pou teste reaxion. Koze ki long! Kikenn ti tap laport mo biro. Gianchand Parday. Li ti ole kone si vre-vremem mo ti ena lentansion poze.

- Si to pe mont lor ring, mach la pou enn lot kalite. Peisaz politik pou sanze net.

Kouma enn bon lisien lasas, Gianchand ti renifle ler e li ti kone kot bon zibie la ti ete. So group reflexion ti pe deza negosie ar Sir Iswar ek tandem Bramsing-Tirliplen anmemtan. Koumadir mo desizion ti pe fer pirog savire. Me kouma mo ti konn Gianchand, li osi ti pe reflesi lor valer komersial so soutien. Plis sitiasion ti pe vinn difisil plis so pouvwar marsandaz ti pe ogmante. Mem enn eleksion parsiel li ti enn bon moman pou fer lakoup si kone dan ki karo ti bizen koupe. Mo kwar akoz li tipti, mo pei ti res enn landrwa kot rimer ti sirkil vit. Soley leve mo ti pran desizion pou poz kandida. Avan soley kouse emiser Bramsing-Tirliplen ti pe ofer mwa enn pos anbasader e emiser Sir Iswar ti pe propoz mwa tiket so parti.

Sa tanto la Ezenn, detrwa kamwad ek mwa nou ti al fer enn letour dan sirkonskripsion pou tat pou. Deza ti koumans ena enn ti exitasion. Gouvernman ti enpopiler e lakot parti Sir Iswar ti bien mwayen malgre ki li ti dan lopoziyon. Toulede ti paret ize. Enn bon trwaziem fors ti pou ena sans si konn travay.

Mo ti al kot Nas me li pa ti la. Mo ti dir so madam ki biento mo ti pou revinn get li.

- Atann enn timama, bhaya. Li pre pou retourne.

- Mo ena kamwad ar mwa.

- Fer zot rantre.

- Non, enn lot fwa.

Mo ti sir ki pandan kanpagn mo ti pou zwenn li. Enn fwa mo ti krwaz li lor sime. Li ti zis dir mwa pa perdi letan kot vot ti dan lame me al travay for-for kote Yolof. Dan kote Lesperans li ti pe fer enn travay sasi san fer okenn tapaz. Li ti kontan dir ki soumaren atak antret.

Ti ena boukou travay pou fer. Nou ti bizen met lord dan nou lide pou prodir enn program koeran e pratik. Ki nou ti kapav fer dan lopoziyon e ki nou ti pou fer kan nou form gouvernman. Anmemtan nou ti bizen regle kanpagn elektoral pou ki li monte dousma-dousma kouma enn vag ziska ki li ariv so top lavey eleksion e lera kraz lor latet nou adverser, met zot plat. Ti bizen osi kolekte enpe lamone. Adverser ti ena finans par tonn; nou kone lamone ti pou fane kouma konfeti. Bannla ti ena kas, nou nou ti ena limazinasion; bannla ti koumans ize, nou nou ti nef; bannla ti pe koz vie koze, nou nou ti ena kixoz diferan pou dir; bannla zot plito vie, nou nou ti plito zenn; bannla zot ti oblize divize pou gagne, nou nou ti kapav rasanble tou seki ti santi ki ansien ti met zot dan kwen. Mo ti sir ki nou ti kapav eklat miray fortres labitid. Pa ti pou fasil me ti posib.

Nou ti bien bizen fer enn konferansdepres pou anons nesans enn parti politik. Nou kouler ti Rouz ek Ver, nou senbol ti enn zetwal e nou program ti repoz lor trwa prensip: anti-globalizasion kapitalis, protexion lanvironnman e egalite zom-fam. Nou ti desid pou naz kont kouran. Anzeneral bann lagazet ti septik. Parski nou pa ti ena mwayen, parski nou ti bann ti nen ki ti pe rod sikann ar zean me osi parski ti ena enpe mazik poezi dan nou parol, bann zournalis pa ti tro minn nou boyo. Zot ti prefer les nou bann adverser rize e pwisan desir-desir nou. Nou nou ti pare pou manz ar zot. Ariv seki ariv.

Nou lorganizasion ti pe vinn efikas e li ti repoz net lor travay volonter e ti ena enn pake dimoun ki ti vinn ofer zot led. Ezenn ti pran organizasion dan so lame; Patricia ti pe donn so bes dan rezion Yolof ki ti resanble boukou Site Tarzann; mo mama ek so bann kamwad dan Lesperans ti pe fer portaport e solidarite fam ti pe ouver laport partou; mo papa ki ti enflan dan rezo Arya Samaj ti pe gagn boukou lasirans vot senpati; Gilbert, de semenn avan eleksion, ti pran konze spesial pou donn enn ti kout pous atraver lamizik. Li ti konpoz enn sante ki ti vinn nou im, sante ki mem nou adverser ti pe sante aswar dan tavern.

*Kan rouz ek ver pe trap lame,
Kan rouz ek ver dir namaste
Zetwal briye, zetwal riye
E mem aswar nepli fer nwar.*

*Madam, misie, ki zenn, ki vie
Nou dir adie vie simagre;
Anou aranz nouvo lemonn
Kot zanfan Bondie
Pa dezespere.*

Kan rouz ek ver pe trap lame,

*Kan rouz ek ver dir namaste
Zetwal briye, zetwal riye
E mem aswar nepli fer nwar.*

Amizir elexion ti pe aprozé, panik ti rant dan kan advers. Nou konba ti kouma enn nouvo poem san klise. Enn gramaten boner Gianchand Parday ti vinn get mwa. So group reflexion ti desid pou soutenir mo kandidatir. Sa zour la mem zot ti pou fer enn konferansdepres pou dir piblikman ki zot ti dakor ar program Rouz ek Ver.

Anplis nou ti pe benefisie rivalite Ant Sir Iswar ek tandem Bramsing-Tirliplen. Dan bann renion kan zot ti santi ostilite, parti Sir Iswar ti donn modord ki si pa pou vot kandida Sir Iswar zet vot dan desbinn zetwal me pa fer pese vot kandida Bramsing-Tirliplen. Laliens Bramsing-Tirliplen ti pe dir mem zafer. Zet vot dan baydoun zetwal me enn vot pou kandida Sir Iswar li koumadir pe vers dile karem lor stati Satan.

Nou bann miting ek renion noktirn ti ena enn latmosfer fet.

Mo ti eli ar enn mazorite konfortab.

SAPIT 11

ENN LOT LAKRWAZE

Sa ti laviktwar dan enn elexion parsiel, si nou ti konn servi li, ti pou amenn nou ver bann gran laviktwar me si nou ti les li mont lor nou latet ti pou amenn nou direk ver katastrof.

Dan nou parti nou ti bien konsian ki enn ti petal rouz boukie banane pa amen banane. Bann dirizan ek militan ti pe fer enn travay sasi e nou ti pe okip teren pous par pous. Mem bann landrwa ki ti ostil okoumansman ti pe ouver laport timidman.

Dapre mwa nou ti pe grandi tro vit me ti difisil pou pez fren. Boukou entelektiel ki yer ti silansie ti pe vinn ver nou. Dan zot lespri nou ti enn lespas liberte e zwadeviv. Ti ena osi ki ti pe sanz mouyaz parski bato yer ti pe koule.

Ti ena osi danze ki dan parti nou devlop enn serten lagorans. Regilierman Ezenn, Rajen, Sheila, Ramba ek mwamem nou ti pe warning bann dirizan diferan nivo.

Dousma-dousma nou ti pe mark nou prezans dan tou sekter lavi politik ek sosial. Sitiason dan pei ti pe dezenere rapidman - somaz, koripsion, tipti ek gran delenkans, ladrog, deteryorasion lanvironnman, violans domestik. Nou sosiete ti bien malad. Pandan sa letan la gouvènmman ti pe sey vann rev nouvo ekonomi, sibersite, enn kompyouter pou sak fami, axe gratis lor enternet. Me toulezour lizinn ti pe ferme ousa ti pe enport travayer parski travayer lokal pa ti ena formasion nesaser. Mo bizen rekonet ki amizir popilarite Rouz ek Ver ti pe ogmante mo angst ti pe grandi. Ler nou pran pouwar ti pou ena telman problem pou rezoud ki si lepep, ki ti pe devlop gran lesperans, perdi pasians mouvman dan nou faver ti kapav fer boumran. Lot kote bann miltinasion ek siperpwisans ti pou fer tou pou ki nou larg nou pozision pou adopte enn politik dan zot faver. Bann bayedefon ki ti finn koumans finans nou ti pou met presion pou nou mars dan direxion lentere gran kapital miltinasion. Bartay, Martay ek Parday ti pou rekoumans zot marday.

Kimannyer ti pou fer pou anmemtan regle bann problem irzan ki afekte lavi tidimoun e koumans sanz baz operasion lekonomi. Si nou ti reysi sa nou ti pou vinn enn referans kont fatalite globalizasion. Mo ti anpermanans lor enn lakord red ant exitasion parski nou ti pe avanse for-for ek angst ki koze par difikilte pou ramenn bato la dan por. ... Ravann ti pe rezone, lagitar ti pe donn lagam. Pa ti kapav kil parad. Swa li ti pou pase swa li ti pou kase.

Enn swar, fatigue, san okenn program enportan e sirtou parski mo ti bizen anpes solitud chombo mwa par lagorz, mo ti envit momem kot Malika. Li pa ti maynn si mo pa ti maynn pas lasware ar enn lot kamwad ki pa ti enterese ar politik. Mo ti reponn li ki mo pa ti anvii koz politik ditou. Nenport kwa me sirtou

pa politik. Oke!

Nikola, kamwad Malika, ti enn zoli boug, koumadir akter. Dan so lizie ti ena enn sourir ki briye kouma zetwal dan lanwit tied. Nou trwa nou ti pe gagn enn bon moman, badine, riye, les ale, pa pran traka nanye, viv lavi kouma li vini. Ant Malika ek Nikola ti ena enn afexion profon ki ti dat depi lontan. Drol! Zot pa ti pans pou viv ansam. Enn koup ideal mo ti sir.

Nikola ti fer letid bien avanse dan enn gran konservatwar dan Lerop me li ti telman atire par lamizik Jaz ki aster li nepli ti pe zwe klasik ditou. Li ti vinn enn gran saxofonis Jaz repite dan nou pei e dan bann gran sant. So dernie CD ti pe vande kouma gatopima so-so parmi bann nam Jaz. Me kan ti get so senplisite zame ti pou dir sa. Enn lot dan so plas ti pou mari met dan zar.

Letan ti pe koule ar telman douser ki nou pa ti pe santi li pase ditou. Enn kou telefonn kas nou rev.

Malika ki ti pran telefonn ti dir mwa, "Pou twa sa. Babou."

Akoz mo papa pa ti tro bien mo ti toultan dir Babou kot ti kapav zwenn mwa. Mo ti santi ki sitiasion ti grav. Babou ti zis dir mwa ki li ti'a bon ki mo ti retourn lakaz. Sa ti ase pou mo devinn leres. Mo de kamwad ti lir lor mo figir ki mo ti dan tristes ek tourman. Malika ti dimann mwa, "To sofer ar twa?" Mo ti pe kondire momem. Nikola ti propoze pou akonpagn mwa. Ar telman ensistans ki mo pa ti kapav refize.

Ler nou ti ariv kot mwa, mo papa ki ti gagn atak ti fini mor. Ti bizen okip so lanterman. Mo papa ti bien organize. Tou so papie ti dan lord; li ti met dekote enn som lamone ase enportan pou ki mo mama pa ti bizen depann lor personn; li ti finn osi dir mwa kimanier so lanterman ti bizen ete. Kouma li ti finn viv enn bon lavi, li pa ti ole ki personn plore. Malgre so partisipasion dan mouvman Arya Samaj, li pa ti ole okenn panndit fer lapriyer. Li ti fini dimann Gilbert sant so sante prefere, 'Lasours'. Anplis li ti ole ki so lekor pas Legliz Katolik Katborn. Pandan so vivan li ti al dimann permission Levek ki pa ti ena okenn obzexion. Nikola ki ti konn pret parwas Katborn bien ti pran responsabilite pou fer tou demars nesaser.

Mo papa ti bien popiler. Kouma zot ti gagn nouvel, bann fami pros ti vini lor vites. Omilie lanwit ti ena enn gran vatevien ki ti kas somey bann vwazen ki pa ti tike pou vinn rann zot kont. Sakenn ti pran enn responsabilite. Mo bann kamarad dan parti ti koumans arive. Ler soley ti leve ti fini okip tou bann demars nesaser. Nikola ek Ezenn ti pe koordinn tou.

Pou servis set-zour mo mama ti dir mwa envit tou bann ki ti ed nou pou lanterman papa. Lerla ki mo ti konpran lenportans sa servis la. Pa ti zis enn fason exprim nou gratitid, li ti osi enn fason pou dir ferm-ferm ki lavi bizen kontinie. Memwar dimoun mor li ti enportan me pa ti gagn drwa bliye seki vivan.

Pou mwa plis enportan ki tou se seki ti bizen fer pou ed mama fer fas so nouvo sitiasion. Eski li ti pou kapav tini tousel, li ki ti depann lor papa net? Mo ti dimann li si li ti ole res dan sa lakaz la, ousa al viv dan enn ti flat.

- To'le touy mwa, beta. Mo bien isi. Twa ki to pou fer aster?

Mo ti deza dir mo paran ki mo ti pe anv'i pran enn lakaz dan rezion Albion me mo ti ranvway desizion la kan mo papa ti pe koumans gagn problem lasante.

- Difisil pou les twa tousel isi.

- Non, beta. Ena Babou; ena bann vwazen. To papa finn kit ase lamone pou mo viv. Mo pou dimann mo kouzinn Ratna - li vev non - vinn viv isi. Pa trakase. Mo pou debrouye. Twa, viv to lavi, mo garson.

Enn semenn pli tar mo ti demenaze. Batiman ki mo ti pran ti ase gran pou konbinn biro ek lakaz. Lor premie nivo ti pou ena mo biro, biro Ezenn, Rajen, Sheila, Ramba, biro sekreter ek enn lasal konferans. Mo ti pou viv lor letaz. Mo ti ena tou seki bizen.

Elexion zeneral ti pe aprozé. Lalit ti pou sere. Siperpwisans ek bann miltinasion ti pe dimann Sir Iswar, Bramsing ek Tirlipen tom dakor pou bar larout bann 'teroris anti-globalizasion'. Labank Mondial ti pe donn enn ta soflonn avek moratwar pou permet gouvernman fer barakat. Ti mem ena enn ta resours pou grat lamer, pentir lesiel. Malgre sa, sondaz ti pe montre ki nou ti ena enn ti lavans lor nou adverser. Zot pa ti pou les pouwar sape. Mo ti dir bann kamarad ki nou ti bizen bien vizilan.

Depi enn bout letan ti pe ena enn seri krim ek oldep: oldep labank, oldep bizoutri, oldep dan lotel. E sak fwa gouvernman ti pe koz 'konplo teroris'. Mem Sir Iswar, lider lopoziyon, ti pe koz sa kalite koze la.

Enn swar ti ena sok zeneral dan pei. Dabor nouvel ti tonbe ki enn bom ti eklate dan batiman stasion televizion gouvernman ki ti touy plizier dimoun. Erezman stidio ek transméter pa ti andomaze. Answit Bramsing, Tirliplen ek Sir Iswar ti paret ansam lor mem plato pou anonse ki dapre zot lenformasion enn komando sorti dan enn pei repite pou so axion teroris kont demokrasi ti responsab. Zot ti reysi zot kou parski zot ti ena zot azan andan pei ek alenteryer stasion televizion. Demokrasi ek liberte ti andanze. Gouvernman avek soutien lopoziyon ti pe met enn letadirzans pou kraz latet bann mons ki Satan ti anwaye pou fer diton. Nou pei, ziska tou rant dan lord, pou gouverne par enn gouvernman linite nasional dirize par enn triyonvira "parey kouma ti ena dan Rom Ansien kan bann kriminel ti touy Gran e Nob Zil Sezar".

Mo ti konvok enn renion irzan biro-politik. Bien sir nou ti pou bizen denons sa galimacha la; bien sir nou ti pou alert lopinion lokal ek mondial. Me kestion fondamental se ki nou ti bizen fer. Nou ti abitie travay dan transparans, dan legalite, dan demokrasi. Nou pa ti konn fer lalit gerila. Rajen ti partizan ki nou rant dan klandestinite. Ezenn ek mwa nou ti konvenki ki nou ti bizen res seki nou ti ete: enn parti demokratik ki pou servi demokrasi pou grandi demokrasi. Bann zenn ti plis atire par lalinn Rajen. Parti ti konn so premie gran sekous. Pou evit konfrontasion nou ti prefer posponn deba. Nou ti dimann tou dimoun retourn daz baz pou kone kimanier lepep pe reazir. Sheila ek Ramba, zot kote, ti desid al delavan ar zot proze pou mobiliz bann fam kont diktatir. Depi ki sa de la ti rant dan parti nou lafors kote fam ti extra grandi. Zot ti bann militan feminis depi bien lontan. Dimoun ti ena boukou respe pou zot. Zot ti konn

motive, organize ek mobilize. Zot ti ena bann selil partou dan pei. Zot ti parmi bann premie fam ki ti al donn koudme bann travayer sexiel pou form bann korporativ self-help. Ant zot ek Malika ti ena enn relasion solid depi lepok zot ti swiv kour lidessip dan liniversite.

Selman, mo ti dir zot, fer bien atansion. Nou ti bizen pare pou fer fas kont terorism leta. Lapolis, sirtou lapolis sekre, pou vinn bien-bien feros. Ler nou ti separe mo ti santi ki mo ti pou perdi boukou kamarad. Ena ki ti pou ale parski zot pa ti pou dakor ar mwa; ena ki ti pou zwenn tase. Mo ti rapel ki fek-fek la mo ti angwase parski ler nou ti pou form gouvman nou ti pou gagn gro difikilte met an pratik bann reform ki ti nesaser. Sa problem la ti rezoud par limem. Aster nou problem se kimanier nou ti pou sirviv siklonn ki ti pe kraz lor nou.

Ler tou bann kamarad ti fini ale, mo ti vers enn ti drink e alim rajo lor BBC World Service. Ti ena enn program lor bann travayer sexiel dan Calcutta dan Lenn. Kimanier zot ti debaras bann parazit ki ti pe explwat zot, kimanier zot ti aprann metie pou ki zot pa tom lor lapay kan laz rantre; kimanier zot ti obliz kliyan servi kapot pou protez zotmem kont SIDA. ... Malika, Sheila, Ramba, travayer sexiel dan Calcutta. Samem lespwar. Ti ena enn mouvman global kont dominer, imiliasion. Enn mouvman global anfavor dinite imen.

Kikenn ti pez sonet. Salerla? Kisannla sa ti kapavet? Mo ti alim lalimier deor e al ouver laport. Mo ti bien per ki lapolis ti finn debarke pou ramas mwa. Ar bann nouvo lalwa ek regleman li ti telman fasil atas lake ferblan.

Nikola ek Babou! Babou ti koz premie.

- Das, to tousel?
- Bann kamarad fek ale.
- Nou kapav rantre?
- Sori! Bien sir, rantre. Nikola, kimanier?
- Korek. Doub sis.

Zot ti vinn gete si zot ti kapav fer kixoz pou mwa. Ki zot ti pou kapav fer? Enn artis ek enn boem. Nou ti al dan mo salon prive lao.

- Das, Nikola ek mwa, nou finn desid pou viv ansam.
- Zot...?
- Wi, nou 'gay'.
- Mama kone?
- Li soupstone. Bonnfam enn malinn.
- Li pou viv tousel?
- Li ek so kouzinn. Zot gagn li bonn ansam. Mama finn vinn prezidant so komite trwaziem-az.

Nikola ti paret pli preokipe par sitiasion politik. Eski li ti kapav fer kixoz pou ede? Kikfwa li ti bizen alert Komision Enternasional Drwa Imen. Li ti ena boukou kontak dan sa domenn la. Sa ti enn bon lide. Mo ti dir li al delavan. Bann enstitision materyel ti pe soutenir diktatir. Ti bizen ki bann enstitision moral lev lavwa.

Ler zot ti ale, lame dan lame, mo ti sey dormi enpe san reysi. Vire, tourne, alim lalimier, tengn lalimier, alim rajo, tengn rajo. Abba mem. Mo kwar li ti ver kat-er dimaten ki somey ti pens mo lizie.

SAPIT 12

LETO TI PE SERE

Ler mo somey ti kase soley ti fini leve. Mo ti enpe grogi. Me bien vit realite ti pran so plas dan mo latet ar foul lafors. Taler mo ti pou bizen al parlman e mo ti kone ki ti pe atann mwa: terorism verbal. De tazar ti finn marye pike e bann bakbencher ti sirman pou gagn enstrixion pou fer mo lavi amer. Zot pa ti pou ezite pou bat mwa enn bate bef. Dan lopoziyon nou ti pou zis detrwa e zot ti pou fer tou pou touf nou lavwa. Erezman ti pou ena detrwa depite ki, mem si nou pa ti dakor lor boukou zafer, ti pou reziste gouvènmàn so tandans dominer.

Mo ti dekonekte telefòn avan mo ti al dormi e ler mo ti rekonekte li li pa ti aret sone. Zournalis, senpatizan, piper gouvènmàn ki ti gagn enstrixion zour mwa, maltret mwa, entimid mwa. Ler zournal televize, mo ti alim televizion. Matrakaz ti pe kontinie. Bann lagazet ti klerman per pou sort kare-kare. Wi, me; wi, me; wi, me!

Nou ti oblize mont enn rezistans me li ti pou bien-bien difisil. Nou parti ti bien zenn e nou ti grandi tro-tro vit, telman vit ki nou ti perdi kontrol lor bann evennman. Nou ti ena enn nwayo militan solid me nou nouvo kiltir politik pa ti bien anrasine dan baz sosiete. Nou ti bizen letan me aster irzans ti pe swiv irzans.

Eski mo ti fer enn erer rant dan eleksion parsiel? Ti ena serten obzervater politik ki ti pans koumsa sa lepok la. Zot ti ena rezon? Kikfwa! Ena lezot ki ti foul dakor sa lepok la, ki aster ti pe dir ki zot ti kone mo ti pe fer erer kan mo ti deside pou poz kandida dan parsiel. Malen apre kou! Sa lepok la mo ti sir mo ti pran bon desizyon. Ti bizen pran desizyon. Mo ti pran li. Seki ti finn arive ti finn arive! Pa ti kapav met aryer aster.

Sak zour ki ti pase ti pe amenn so kargezon move nouvel. Triyomvira ek zot konseye sekirite ti pe organiz represion dan enn fason efikas. Zot pa ti aret bann latet dabor me bann dirizan lokal dan vilaz, dan kartie. Ti aret zot, gard zot innkominikado e apre detrwa zour ti ena bel-bel tamtam lor televizion. Entel ti konfese ki li ti enn teroris peye par terorism enternasional e ki pran lord ar enn servo lokal ki ti opere dan lanonima. Lapolis ti ena bann soupson lor idantite servo la me ti pe atann moman propis pou pas alatak. Kominike ofisiel pa ti dir, biensir, ki ti servi tortir pou fors dimoun sign konfesyon.

Lapolis sekre ti pratik politik soufle-morde. Ler li ti ramas enn ti militan lor baz e pa ti ena okenn reaxion parmi dimoun dan lokalite parski lafreyer ti fini paraliz bann lespri e lagazet pa ti pe dir nanye parski otosansir ti fini rant dan labitid, li ti koumans aret bann dirizan enpe pli enportan ki ti ena enn pli gran repitasion. Koumsa, dousma-dousma zot ti pe mont ver lao dan lorganizasion.

Enn mwa pli tar lapolis ti aret Sheila ek Ramba e ti akiz zot pou trafik ladrog ek biznes prostitision. Zot ti al enpe tro lwen. Ti ena remou dan popilasion. Enn editoryalis ti mem ekirir: 'Enough is Enough'. Me gouvènmàn ti reysi so kou. Li ti dir ki lapolis ti pe fer so travay apartir lenformasyon ki li ti ena e ki ti bizen les lakour deside. Taktik ti sanze. Ti koumans servi arselman legal. Ti pou aret nou, met fos akizasyon e lèrla les nou debat dan lakour. Lagazet ti pou pibliye bel-bel reportaz, dimoun ki kontan nouvel sansasyonel pou gagn li bonn e nou, nou pou rent nou nam, depans nou lamone e perdi nou letan sey sorti lor kòsion e reponn akizasyon. Letansa letan ti pe pase e pei ti pe al ver eleksion zeneral san ki nou ti pe reysi fer veritab travay politik. Terorism leta ti efikas.

Triyomvira ar soutien masif siperpwisans ek gro kapital miltinasionnal ti pe konsolid zot pozision. Zot ti pe reysi fer verni demokratik anpes pourtir paret; ti pe servi parfen pou kasiet santi pi.

Si zot ti aret mwa, enn depite lopoziyon, sa ti kapav zwe dan mo faver. Lapres lokal ek enternasionnal ti pou kriye; bann enstitision moral ti pou proteste e bann demokrat alenteryer siperpwisans ek pei devlope ti pou met presion lor zot gouvènmàn pou kondann represyon ek diktatir isi. Repitasyon bann dirizan nasyon ek enternasionnal ti pou gate. Zot zimaz pa ti pou zoli-zoli. Me diktatir ti vinn malen. Zot ti les mwa an 'liberte kontrole', koup lerb anba mo lipie, obliz mwa servi mo letan ek resours lor aksyon defansiv ziska mo perdi souf. Dan parlman zot ti sanz zot manier. Bann dirizan ek bakbencher pa ti agresif ditou; zot ti pe donn mwa tou letan ki mo ti bizen pou poz kestion e pou koze sou kontrol spiker ki ti enn politisien rize, enn vie renar ki pa ti kwar ditou dan separasyon pouvwar. Ekzekitif ek lezislatif ti fini vinn enn. Dan zidisier ti ena enn rezistans timid-timid. Me laplipar ziz ek mazistra ti pe zwe zot fim, pas bagou ar pouvwar parski bann ki 'ti fer bon zanfan' ti sir ki zot ti pou gagn travay soukontra kouma konseye ousa prezidan komision danket kan zot pran pansyon.

Enn kote gouvènmàn ti reysi ansenn bann enstitision ek bayonn liberte; lot kote ar led siperpwisans ek Labank Mondial li ti pe met for dan devlopman enfrastriktir. Boukou santie ti pe ouver: konstrixion larout ek batiman, batiman ek larout.

Pandan de-zan sa ti dire. Parti Rouz ek Ver ti depaye net. Ti bizen boukou letan ek resours pou rekonstrir nou lorganizasyon. Nou parti ti pou konn enn peryod difisil me tousa pa ti dramatik. Nou ti zenn, plen ar lide ek antouziyam. Lavi ti divan nou. Deza ti koumans ena plis dimoun ki pa ti per pou koze; plis dimoun ki ti pe revinn ver nou. Dan rezion kot nou ti reysi fer enn travay dirab, lorganizasyon ti pe regagn so misk; ti ena osi rezion kot nou prezans ti plito meg. Dan fon mo leker mo ti trouv sitiasyon la kouma enn boner dan lapo maler.

Depi detrwa mwa plizier kees kont nou ti pe reye ousa dismis. Bann fam dirizan dan parti ti pe vinn politikman for ek popiler. Zot lenflians ti pe grandi atraver bann diferan klas sosial e apart enn rezo nasyonnal zot ti form parti enn rezo enternasionnal. Gouvènmàn ti realize ki ler zot ti fer aret Sheila ek Ramba ar fos akizasyon zot ti fer enn mari gaf. Senpati pou nou de eroinn ti ogmante

partou. Solidarite fam ti enn zafer ki politisien zom pa ti pran kont ou plito pa ti konpran. Enn evennman ki personn pa ti atann ti bouwers tou bann done. Pou devlopman lendistri textil plizier lizinn ti fer vinn travayer fam depi Lasinn. Zot ti bien forme dan itilization bann masinn modern e travay pa ti fer zot per. Zot ti pe avoy zot saler dan zot pei e zot ti pe viv lor kas overtaym. Personn pa ti pe enteres ar zot kondision travay ek kondision dan lakel zot ti pe viv. Ti ena koze ki zot ti pe sibir move tretman e ki ti pe mem fors serten rant dan prostitision. Anverite zot ti pe sibir enn nouvo kalite esklavaz. Ironi dan tousa se ki bann dimoun ki toultan ti plengne ki zot anset, esklav ek kouli, ti pas mizer dan lame patron ti trouv sa normal ki bann zouvriye fam Sinwa sibir mem tretman. Ramba, Sheila, Malika ek zot bann kamarad pa ti dakor. Zot ti pe denons depi lontan explwatasion sovaz ki travayer Sinwaz ki pe sibir. Enn zour pei antie ti aprann ki tou bann tifi la ti desann dan lari, mars long-long distans ziska lambasad zot pei e laba zot ti dimann lotorite retourn zot dan zot pei. Mouvman feminis ek bann asosiasion femininn ti soutenir zot san-pour-san. Koumadir ti ena lame Bondie ladan parski sa ti montre diktatir ki li 'si ti ena so terminis.

Enn swar, detrwa semenn pli tar, dan zournal televize nou ti aprann ki gouvrenman ti lev letadirzans ek ti disoud parlman. Ti pou ena elexion dan de mwa. Zot ti konpran ki zot ti bizen fer vit parski sitiasion pa ti pou bouzfix.

SAPIT 13

SITIATION DEBLOKE-REBLOKE

Ti bizen swasann-dis kandida. Enn par sirkonskripsion. Parti ti desid pou met trann-senk fam ek trann-senk zom. Li ti kler pou nou ki nou pa ti pe al pran pouvwar me nou ti pou donn politik nou pei enn nouvo oriyantasion. Ezenn ek Rajen ti propoze ki nou met enn mazorite fam dan sirkonskripsion sir me Sheila ek Ramba ti donn plis enportans merit ek kapasite travay. Malgre sa ti ena plis boukou kandida fam dan bann sirkonskripsion sir. Dapre enn senario rezonab, nou ti pou gagn ant douz ek kenz depite. Si sa ti realize nou ti pou ena enn baz solid pou devlop nou axion politik e prepar pei pou bann transformasion veritab.

Nou ti reysi fer enn meyer performans: douz ti eli direkteman ek sis atraver proporsionel - dis ladan ti fam. Mwa mo ti tonbe parski mo ti repoz dan mem sirkonskripsion kot mo ti eli dan parsiel, enn bastion Sir Iswar. E mo pa ti met mo nom dan lalis priyoriter pou proporsionel. Enn lider, dapre mwa, pa ti gagn drwa rod seke.

Ti finn ariv ler pou fer bilan, repans nou axion fitir e miskle nou lorganizasion pou fer fas bann nouvo batay ekonomik, politik ek sosial. Li ti normal ki mo demisionn kouma Lider e mo ti propoz ki swazir Ramba pou ranplas mwa e ki Ezenn res Depyouti-Lider. Pa ti ena deba parski tou bann kamarad ti konsian nesosite enn nouvo depar. Mo ti axepte pran prezidans ki, dan nou parti, ti enn pos senbolik.

Pandan detrwa lane mo ti viv exes vites e mo ti ena bien lentansion ralanti. Plis enportan, mo ti bizen letan pou reorganiz mo lavi. Mo pa ti ena okenn reveni e rezerv ti fini plat. Bann kamarad dan parti ti propoz pou donn mwa enn reveni mansiel pou mo zwenn de bout. Me sa pa ti enn solision. Mo ti bien bizen enn travay me lakel. Mo pa ti anvi retourn liniversite. Resers ek lansengnman ti fini perdi zot atraxion dan mo lespri. Pandan detrwa semenn mo ti kouma enn plant brile ar soley e ki ti pe atann enn gout lapli. E mo ti gout lapli ti pe refiz tonbe. Mo ti osi bizen enn landrwa pou viv parski lakaz Albion ti kartie zeneral parti. Pa ti ena okenn irzans me sa pa vedir ki mo ti gagn drwa trenn lipie, pa fer nanye.

Mo ti dan mem sitiasion ki Tornado enn Dimans tanto bien lontan dan Lesperans. Mo ti finn zwe mo dernie mach lor teren politik.

Pandan pre senkant-an mo ti finn akimil konesans ek experyans san dekouver vre sime.

SAPIT 14

FER LAPLANS DAN LAGON ZISKA ...

Souvan mo ti santi koumadir mo ti pe fer laplans dan lagon. Mo ti pe flote; divan ek vag ti pe marye pike pou say mwa agos, adrwat, agos. Me mo pa ti konn ni gran dilo, ni profonder kot ble pal vinn nwar parski lalimier soley dimann pardon. Depi Tornado ziska Rouz ek Ver mo liniver ti grandi anlonger ek anlarzer me so epeser ti res plito meg. Kifer mo ti toultan santi koumadir kixoz manke dan mo lavi. Mo ti ena enn PhD an Istwar. Lagazet ki ti pe pibliy mo lartik ti ofer mwa enn job permanan enteresan. Donk mo problem finansie ti fini rezoud. Mo ti touzour prezidan enn parti politik ki ti pe vinn plizanpli for ek ki ti ena rekonesans enternasional. Mo ti ena enn pogne kamwad entim ek senser. Me malgre tousa ti ena enn vid dan nwayo mo lekzistans.

Enn zour direkter lagazet pou lekel mo ti pe travay dimann mwa si mo ti pou axepte pran responsabilite organiz enn gran fet popiler pou selebre laniverser senkant-an nou lagazet. Mo bizen rekonet ki mo ti kontan organiz fet; mo ti kontan prezans lafoul; mo ti gagn plezir trouv plezir lor figir dimoun ler zot ti dekouver kixoz extra. Normal mo ti axepte sirtou ki mo ti pou gagn foul sipor direxion ek staf nou lagazet. Li ti enn extra chalenj.

Mo ti regroup otour mwa bann meyer animater ek artis e nou ti plann enn maha-proze. Nou ti swazir enn sayt orizinal. Tou ti pare pou gran zour. Lavey, aswar, nou ti pas tou anrevi e tou ti paret rekta anplas. Mo ti bien fatigue e somey ti chombo mwa kouma mo ti poz latet lor lorye. Omilie lanwit enn lavwa ti kas mo somey pou dir mwa: "Pa fer gran-nwar mo piti! Lapli fer lenz kanze vinn kataplas." Mo ti pran detrwa segonn pou konpran ki ti ariv mwa. Mo ti fer enn kosmar. Ayo! Vremem mo ti bliye chek plis enportan: an Mars ki kalite letan gagne dan landrwa kot fet ti pou deroule? Ki mo ti kapav fer? Mo ti pe transpir gro. Mo pa ti kapav telephone omilie lanwit. Ti bizen atann soley leve. Panik! Mo ti kit lili, tom lor zenou, dimann Bondie pardon. Tou sa letan la mo ti kwar mo ti ate. Li vre ki mo ti ena enn kamarad pret ki enn zour ti dir mwa dan so manier sek-sek: "To osi ate ki enn gout laroze lor enn petal roz ki pe reflekte enn reyon lalimier soley." Li ti reysi met dout dan mo latet me mo ti riy enn gran kou e nou ti koz enn lot koze.

Enn dimoun ki nou krwaze, enn evennman ki nou traverse parfwa vir tou anbalao e nou sertitid, tranpe dan transpirasion frwad ki lafreyer fann lor nou, debalans nou e obliz nou re-eple nou nom. Nou tou, enn zour pa enn zour, nou trouv noumem lor larout Damas. Laplipar fer koumadir nanye pa finn arive e zot kontinie zot sime, lizie ferme ek zorey bouse. Me ena ennde ki realiz vit ki vre souvan kasiet deryer paret, ki bizen desir vwal laparans pou trouv kler. Li telman pli fasil fer vadire tou normal.

Mo kosmar dan lanwit ki ti vinn avan gran evennman lor ki mo ti met pwa mo kapasite, nom ek repitasion, ti kas mwa ande. Si lapli ti pou tonbe tou ti pou

vinn mastok. Lelandime boner mo ti telefonn stasion meteo. Konfirme. Samem peryod plis mouye dan sa landrwa la. Zot ti pe prevwar enn letan lapli-lapli pou lazourne. Si ti koup mwa pa ti pou ena disan.

Toultan mo mama ti pe dir ki pese pey lor later. Mo ti finn marsand toufann ki ti finn swazir so moman pou grenn lor mwa aster. Mo ti kwar dan prensip larezon; dan 'fale vwar pou kwar'. Tou leres ti zistwar vie bonom, vie bonnfam ki kwar dan siperstision. Konesans siyantifik ti kapav anpes mwa fer erer me pa pou kapav pardonn mo erer e bar mo gorl. Dan lavi, anverite, ena boukou kixoz ki depas kad larezon. Malsans nou konpran sa kan dibwa pwent ar nou. Fode nou manz lapousier pou nou realize ki tou seki vizib fini dan lapousier. Lavi pa fasil. Li pa kapav fasil. Li fri enn evennman ki ti arive plis ki 15 miliar banane desala: Big Beng. Mo papa, lepok Tornado, ti kontan dir ki lavi li enprevizib kouma enn mach foutborl. Boul ron, laplenn kare. Amizir mo dekouver konplexite mo lavi mo ti realize ki lavi li ti kouma mil mach foutborl ki ti pe zwe anmemtan dan enn fraxion segonn atraver lespas ek letan.

Sa zour la lesiel ti bare. Tanzantan ti ena enn ti soley timid. Pa ti ena lapli. Enn mo koleg ti mem dir: "Enn mirak sa!" Ver enn-er tanto enn labriz ti pous niaz ver lwes e lesiel ti vinn ble. Ler fet, ki mo ti apel "Spektak Zanford Larkansiel", ti koumanse ti ena enpe niaz ki ti pe ramase dan les me tou ti pe deroul dan lord.

Zis kouma spektak ti ariv so top e ti pe sarye tou dimoun lor lezel limazinasion ek bote, enn larkansiel extra-bote ti paret lor lesiel koumadir Bondie ti pe sign enn kontra lamour ar zanford larkansiel. Enn frison ti travers lafoul. Boukou regar ti tourn ver mwa, regar plen ar admirasion.

Mo lizie ti plen ar larm. Lazwa ek laont, gratitid ek imilite ti gonfle mo leker ek chombo mo lagorz. Lerla ki mo ti koumans realize ki dan lekzistans ti ena emosion ki ti pli for ki larezon.

SAPIT 15

TRWA-ZER

Enn zour Patricia ti dimann mwa si mo ti kapav ekrire enn ti pies teat ki li ti pou servi ar so bann zelev adilt ki ti pe swiv koudiswar ki so ONG ti pe done. Mo ti enn istoryen, enn zounalis. Zame mo ti sey ekrire poem, zistwar ousa pies teat. Me mo ti anvi seye. Enn lot lakrwaze, enn lot chalenj.

Pies la ti pas dan enn prizon kot ti ferm enn santer angaze ki ti pe agas lotorite politik ek lapolis par so manier kategorik denons lenzistis, koripsion ek fer dominer. Lapolis pouri ti desid pou touy li e fer kwar ki li ti enn droge ki ti swiside parski li ti anmank.

Mo ti kit maniskri la ar Patricia e nou ti donn randevou kot li pou diskite pies la e gete ki amannman ti nesaser.

Ler nou ti zwenn, li ti dimann mwa kifer zis trwa-zer mo ero ti mor dan so selil. Mo ti reponn li, "Pa kone. Zistwar la ki koumsa. Kifer to dimann mwa sa?"

- Zezi ti mor zis trwa-zer. To ti kone?

- Non.

- Enn zoli pies David, enn zoli pies. Mo pou sey fer enn bon travay ar sa. Mersi. Dan pies la mo ti pe fer enn paralel diskre ant mo ero ek ero Nouvo Testaman. Toulede ti mor trwa-zer. Kwensidans? Ousa ...? Non, pa posib.

Aprè nou experyans negatif dan Site Tarzann, Patricia ti retir li pandan enn bon bout letan e ti konsantre lor so responsabilite profesyonel ek domestik. Ler so bann zanfan ti vinn ase gran, li pa ti kapav reziste anvi retourn lor teren sosial. Li ti dir mwa ki li ti santi koumadir enn lafors pli for ki li ki ti pe ris li. Enn emosion, enn entwision ki ti pli for ki larezon.

Me Patricia pa ti refer mem erer. Olie al ver dimoun pou ed zot endividielman, li ti desid pou apiy lor formasion bann lider diferan nivo. Sa pa ti bet ditou. Atraver so bann stazier li ti prezan partou san ki li li ti bizen laba fizikman. Enn zour ler nou ti pe koz-koze apre dine, mo ti dir li, "Bizen enn nouvo Moiz pou gid bann dan pens atraver Mer-Rouz."

- Nou ena nou Moiz. Moiz Alagenn.

- Pa enn lot Tirliplen?

- Mo pa kwar.

Moiz Alagenn ti enn metis ki ti alez dan lanvironnman lavil kouma lakanpagn. Li ti resanble Simon, gorli Tornado. Kouma Simon li ti rant dan tou lasos. Me li ti mil fwa pli for. Li pa ti perdi letan zaza e li ti konn koz ar dimoun, ekout zot e fer zot azir. Li ti ena karism. Mo ti deza tann so koze lepok mo ti depite. Mo ti al get li pou gagn so soutien pou parti Rouz ek Ver. Avek polites, li ti fer mwa konpran ki li pa ti enterese fer politik e li pa ti'le perdi lamitie Francois Tirliplen ki ti so kamwad depi ki zot ti sof ban lekol primer ansam.

- Patricia, otan ki mo rapel, Moiz mefie politisien. Lefe ki to marye ar Ezenn ...
- Li gagn zafer ar mwa, pa ar Ezenn.
- Sori!
- Pardonn mwa David. Mo pa ti bizen sap lor kal ar twa. Mo'nn plen ar dimoun ki refiz fer diferans ant Patricia ki marye ar Ezenn ek Patricia, travayer sosial. Mo kontan mo mari. Li finn toultan soutenir mo zefor. Depi ki li anplen dan politik li fer tou pou ki nou idantite res bien separe. ... To'nn trouv lartik dan lagazet zordi? Enn politisien dan so entervyou fer expre pou melanz toulede pou fer kwar ki mo servi mo ONG pou soutenir travay politik mo mari. E zounalis la ki konn bien zefor ki mwa ek Ezenn fer pou evit amalgam, tranp dan lasos la ... par expre pou sey anbaras mwa.
- Personn pa pou pran zot kont. Tou dimoun kone ki sa zounalis la so plim tranpe dan polank politisien la, zournalis-payason. Pa les zot kas to moral. Travay ki to pe fer li extra. Pa les detrwa pouri anpes twa dormi. ... Aster ki mo nepli fer politik aktif to kwar Moiz pou axepte kolabor ar mwa lor serten proze? Dan lepase mo ti al ver li e poliman li ti fer mwa konpran ki li pa ti trouv lizour dan politik malgre ki so meyer kamwad ...
- Francois Tirliplen. ... Les mo dimann li. Si li dakor nou kapav zwenn otour enn bon kari. The first supper.

Patricia ti toultan bos lor fer bann remark orizinal, sok e etranz ki fabrike par enn lespri ki ti ena so prop fason get lekzistans, lepase ek lavenir. Laflam dan so regar ti pe grandi ar letan. Ti enn laflam ki pirifie san brile, ki donn anvi pran risk mem si bizen gagn klos lor sime, ki fer per par so lafors e nourri par so bonte dou. Kikfwa samem sa ki mo papa ti apel Shakti, lenerzi san lakel pouvwar maskilen ti fizet. Ler li ti koz 'first supper' ti koumadir li ti pe fer enn ti jok me mo ti santi ki deryer jok la ti ena plis ki enn swe. Enn presantiman? Enn vizion lavenir?

Nou 'first supper' ti enn gran sixe. Moiz Alagenn ti enn gran lespri ek enn gran leker. Li ti enn melanz profeser, pret ek artis. Li ek Patricia ti ena enn zafer ankomen. Enn talan bien rar. Zot ti koumadir bann bizoutie lespri ... non! ... plito bann bizoutie nou nam. Zot ti kone kimanier fer nam bann seki pli dan pens briye kouma enn bizou.

SAPIT 16

ZISTWAR MOIZ

Moiz ti enn metis ki par so louk ti fer enn fizion Lafrik, Lerop, Lazi. Li ti meg, ot; so seve nwar ti desann lor so ledò an-kedseval; so labarb fourni ti bien swagne. Kan li ti pase so fam kouma so zom ti vire-tourne pou get li. Nanye pa ti rif-raf dan so degenn. Li ti prop dan so lekor ek dan so lespri; dan so manier marse, dan so manier koze. Pa kwar li ti fezer. Ditou. Okontrer, sak mouvman, sak zes ti kouma enn lapriyer pou dir lavi mersi. Apart Patricia mo pa ti konn personnan avan ki ti senboliz lavi so boner ar so maler, so lazwa ar so tristes, so lespwar ar so tourman, so lamour ar so soufrans. Mo ti pe koumans konpran ki si nou ti konn gete, partou-partou nou ti pou trouv sa kalite spesimenn rar la. Me fale konn gete. Si nou ti get atraver Holly-Bollywood nou gete ti pou fer rikose lor sirfas ziska li tas dan kav. Depi Big Beng bann kontrè pe mate e ler fer kont lor larout, toultan seki bon ki tir latet finalman me li pa res divan tro lontan. Seki pa bon li pa dormi. Li 'si li tras so sime pou souk premie plas. Alors, pa gagn drwa perdi kouraz. Kan sitiasion mir vre lider-gid, pa lider-vid, pou tras sime pou ki nou travers Mer-Rouz. La nou ti dan youg fernwar me laba dan les lalimier ti pe kas pares.

Kan Moiz ti enn zennzan li ti mari galan. Bann pies ti pe grene dan so lebra. So lapeti ti feros. Kouma enn afame ki gagn fen toultan li ti gout tout sort kalite fri, legal-ilegal, moral-imoral. Dan so kafe pa ti ena triyaz.

Enn swar li ti al kot enn travayer sex. Radika ti enn zoli fam ki ti extra bon dan so metie. Li ti konn fer so kliyan zwir. Me zame li ti les so kliyan anbras li lor labous. Sa, li ti dir, li ti gard pou so bieneme. Apre enn premie kontak Moiz ti donn li randevou pou enn lot kou, enn lot kou, enn lot kou e amizir letan pase zot ti koumans pas lanwit net ansam. Lamour ti ne ant zot.

Enn zafer ki ti pe fatig Moiz se ki Radika ti pe obliz li met kapot sak fwa ki zot ti fer lamour malgre ki li ti dir li ki li ti fek fer enn tes e li ti negatif. Enn swar ler sa koze la ti releve Radika ti dir li: "Kouma to kone mwa mo pa seropozitif?"

- To seropozitif?

Li ti sakouy so latet pou dir wi.

- Swa to met enn kapot, swa to tire depi isi. To tro enportan pou mwa pou mo les mo maledixion fann lor twa.

Sa swar la li ti kit Radika li ti ale. Okoumansman li ti santi ki li ti sap dan kales kase. Me bien vit li ti realize li 'si ki li ti amoure ar Radika e li ti retourne. Zot relasion ti kontinie pandan enpe letan ziska ki enn zour Moiz ti dir li ki li ti ole marye ar li.

- Marye ar mwa Moiz? To kone mo enn piten.

- Pou mwa to pa enn piten. To mo bieneme, mo lamour.

- Ki dimoun pou dir?

- Mo bien ferfout.

Zot ti marye. Detrwa mwa pli tar Radika ti koumans malad. Li ti pe deperi vit. Moiz ti res ar li, okip li ziska so dernie lesouf. Pandan peryod pli dir li ti dekouver veritab lamour.

- Radi, mo kone to pe kit mwa to pe ale. Mo ena enn zafer pou dir twa. Avan mo ti konn twa mo ti konn zis pran. To finn montre mwa done. Mersi mo trezor.

Depi lamor Radika, Moiz ti vinn enn lot dimoun. Li ti kapav fini kouma enn saser ki ti nek konn touye pou so plezir. Me Radika, san fla-fla ti montre li ena boukou gagne dan done me pa dan pran. Kouma liniver ki pa aret grandi, lamour 'si parey. Parski Lamour ki ti kre liniver. Lamour ek so kontrer pou kontinie mate me lamour, malgre so soufrans, permet nou finalman poz latet lor lorye e ferm lizie. Lenerzi ki lontan li ti fane partou dan zwisans pa pran kont, pa dan kont, aster li ti desid pou servi pou nouru memwar Radika atraver donn lamour bann pli dan pens. Li ti tann parle travay ki Patricia ti pe fer. Enn zour li ti al get li. Li ti anvi fer kixoz, ed li dan so travay. Nenport kwa. Si li pa fer kixoz li pou vinn fou. Ed li, donn li kixoz pou fer. Li ti rakont so zistwar Patricia. Dan travay sosial zot lamitie ti ne ek devlope.

Li ti rapel bien ki mo ti vinn get li. Politik ti nesaser ek enportan pou li me sa pa ti so kafe. Lozik politik pa ti mars ar so tanperaman. Parski li ti konpran sa li ti kapav res bon kamwad mem ar Tirliplen ar ki li pa ti dakor ditou lor boukou zafer. Li ti kone ki Tirliplen ti enn exper lor marday me parski marday ti nesaser dan politik, li ti enn bon politisien. Mem li ti enn adverser redoutab ki pa ti les emosion dam so taktik, li ti bien zenere ar dimoun ki ti al get li. Li ti enn negosiater korias ki ti konn zwe enn miltinasion kont enn lot pou gagn so prop bout me li ti met so reset dan aktivite so parti. Sa ti permet li anploy bann aktivis e tengn laswaf bann zournalis ki ti bizen plis ki enn dite. Moiz pa ti dakor ar metod ki politisien ti pe servi me li ti dakor ki politisien ti enn ras apar ki ti ena enn rol pou zwe dan devlopman sosiete. Li li pa ti pou kapav zwe sa rol la, ni servi metod ki al ar sa. Ti bizen donn Sezar seki ti pou Sezar. Mo ti konpran li bien parski mo ti parkour lor larout politik ti ouver mo lizie lor seki politik konsome pou li prodwir ek reprodwir. Me travay sosial ki nou ti pe rod fer ti ena so prop lozik, so prop metod, so prop sistem ek so prop satisfaxion. Fale pa melanz kalchoul diri ar kalchoul kari mem si diri ek kari finalman al ansam.

Me selman ti ena de kalite travay sosial. Seki politisien, ki li dan pouwar, ki li dan lopoizion ti kontan se travay sosial ki pa menas zot lotorite; travay sosial ki tanzantan permet zot koup riban e fer diskour; travay sosial ki gres langrenaz politik. Me nou, nou ti pe get tousa dan enn lot manier.

Telman bann dimoun dan bien ti pe dir ki bann dan pens zot ti pares, bet, mem parey ar zaimo, sa bann dimoun la ti fini par met dan zot latet ki zot ti deryer midi parski zotmem talon limanite. Enn lisien ti pli bon parski li vey lakour; enn bef ti pli bon parski li ti kapav ris enn tonn kann lor lamonte. Bann zans dan site ti pir ki bann verminn parazit. Telman zot ti tann sa kalite koze la, lane-vini-lane-ale, zenerasion apre zenerasion, ki zot ti kolkamani dan zot prop latet fos zimaz ki bann opreser ti pe fane lor zot e zot konportman ti vinn

ekzakteman seki bann dan bien ti fer kwar zot ete. Dimoun dan bien ti mepriz zot. Aster zot ti mepriz zotmem.

Kan enn dimoun finn perdi net so fierte personel, li vinn enn karkas rouye ki nou zet dan kwen. Li vinn enn mor vivan e so lavi se enn swisid permanan. Lerala lalkol, ladrog, violans vinn so repa kotidien. Politisien kouma Tirliplen ti konpran tousa me li pa ti kapav tro idantifie so axion politik ar bann zans parski sa ti pou fer li perdi soutien ki li ti ena parmi dimoun bien. Bramsing ek Sir Iswar zot program ti enn lot. Pou kasiet zot politik rasis, pou gagn mazorite nesese pou form gouvènmàn e pou kapav fer diskour lor linite zot ti bizen koste-koste ar politisien ki pa sorti dan zot prop kars ek kominote.

Kimanier kas lasenn e larg menot ki ti amar lespri e anpes dimoun vinn konsian zot prop imanite? Samen travay ki nou ti bizen fer e ki nou ti pe rod fer. Pa fer sarite pou gagn konsians trankil me ed dimoun ki ti vinn payason regagn dinite. Pou reysi sa ti bizen ki sak dimoun dan pens limem konstrir dan so prop latet enn zimaz pozitiv kot so fierte personel permet li chombo lavi ar so de lame olie flote kouma gomon. Sa, politisien pa ti pou kapav fer. Dayer pa zot travay sa. Nou ti realize ki nou program ti obliz nou al kont kouran e ki pa ti pou ena sanzman spektakiler. Ti pa, ti pa, ti kou, ti kou me finalman ti kapav touy loulou. Lor nou sime ti pou ena sixe ek esek.

Dan sant pei ti ena enn site kot boukou politisien ti pe rekrit zot taper. Site la ti enfeste par mafia ladrog-prostitision. Enn zour enn residivis notwar vinn get mwa. Eski mo kapav fer li gagn enn avoka. Dife lor li. Li ti asir mwa ki seki lapolis ti pe akiz li ti fos; kikenn ti pe atas enn lake ferblan ar li. Li ti axepte ki li ti fer boukou piyaz dan so lavi me zame li ti pou al viol enn zanfan.

Dan site pa ti ena zis sen ousa zis vakabon. Kouma partou ti ena so bon kouma so move me dan lapolis ti ena enn tandans pou ramas dimoun brit, bate ziska dimoun dimann pardon e 'konfes' zot krim. Sa zafer la ti finn al ziska Amnesty International me bann sef lapolis ki ti koupab sa kalite konportman ti bien proteze par Pravinn Bramsing parski sa ti pe gres mekanik so program rasis. So partner, Francois Tirliplen, ti souvan agase par sa e tanzantan ti pe reysi aret lelan bann 'Dirty Harry' kouma zot ti kontan apel zotmem. Pou sa bann ofisie lapolis la, demokrasi, drwa imen tousa ti enn 'kakad'. Ti ena mem enn enspekter, Baldeo Ganrrwa, ki ti pe dir for-for ki pou met lord dan pei ti bizen Hitler ek so gestapo.

Tipol Boubri ti koumans lavi lor lipie gos. Depi ki li rapel li ti trenn lari. Li pa ti konn dat so nesans parski personn pa ti deklar li; zame li pa ti al lekol. Depi ki li zanfan li ti aprann koken pou viv. Sel lakaz plizoumwèn permanan ki li ti ena se Prizon Santral. So lekor ti diform e so figir ranpli ar ti bouton. Akoz samem dimoun ti apel li Boubri.

Souvan Tipol ti komet enn ofans zis pou retourn dan prizon. Me depi ki li ti zwenn Lilinn, enn fam pli vie ki li par plis ki di-zan, li ti koumans sanze. Premie fwa kikenn ti pran li kont. E li 'si ti pe koumans aprann pran enn lot kont olie pans sakenn so sakenn.

Li pa ti'le retourn dan lazol. Li pa ti'le kit Lilinn tousel.

- Les zot bate kouma zot anvi, bourzwa, mo pa pou axepte pey pou enn krim ki mo pa finn komet. Zot touy mwa silefo.

Pa kone kifer, mo ti kwar li e mo ti dimann enn kamarad dan parti pran so kees dan lame.

Dabor lapolis ti refiz larg li lor kosion me kan zot ti trouv determinasion avoka defans e prezans Patricia, Moiz ek mwamem, zot ti prefer swiv prosedir legal parski nou pa ti pou larg zot. Ler zafer ti pas lakour lapolis ti retir so kees. Depi sa zour la Tipol Bourbri ti vinn enn militan aktif dan nou lorganizasion ki nou ti apel 'Operasion Larg Menot'. Me ar Yasminn nou ti fel. Li ti enn droge-prostitutie ki ti vinn get Patricia par limem. Dousma-dousma li ti rant dan nou konfians me zour li ti fonn ar kas dan tirwar, nou tou ti gagn sok.

Koumsa nou ti zwenn sixe parfwa e esek pafwa me sa pa ti dekouraz nou parski nou ti kone ki pa ti ena reset ousa solision paspartou pou larg menot dan lespri. Sak imen li inik e seki mars ar enn pa nesaser pou mars ar enn lot. Enn lespri li pa enn kadna mekanik. Li rezilta enn milion banane evolision; experyans inik depi avan nesans; seki sak imen viv depi nesans. Akoz sa, bann bizoutie nam imen bizen ena boukou pasians.

SAPIT 17

DEVI

Mem si siperpwisans, bann miltinasion ek zot bann agwa dan pei ti pe kontrol lavi ekonomik ek politik zot pa ti kapav touf swaf liberte ek dinite net. Pou sap dan tanay globalizasion gro kapital, bann tipti lantrepriz endividuel, familial ousa korporativ ti pe devlop enn lekonomi paralel e ti pe ofer enn servis ki pa ti baze zis lor profi me lor pran kont, konpran feminen, fer plezir ek rann servis. Enn nouvo solidarite ti pe ne. Dan domenn politik Rouz ek Ver ti pe konsolid so baz e ti pe grandi so lenflians. Nou operasion larg menot ti pe avanse. Partou atraver pei nou ti ena bann reskape kouma Tipol Boubri ki ti finn reysi larg menot. Moiz ek Patricia ti reysi met dibout enn sistem kordinasion senp ek flexib. Enn lot solidarite ti pe devlope. Dan lar, literatir, lamizik ek teat enn kiltir protestasion ti pe vinn bien for e seki ti extra enteresan se ki lekonomi alternatif, politik alternatif, ek lar alternatif ti pe envant limem ek bann nouvo metod kominikasion kot bann media gro-palto pa ti ena okenn lenflians. Personn pa ti pou kapav vann nou kouma prodwi konsomasion.

Malgre satisfaxion ki mo ti ena dan mo travay ek mo lavi sosial, ti ena toultan enn tristes ki ti pe pens mo leker. Koumadir dan mo lavi ti toultan mank vinnsenk-sou pou fer enn roupi.

Mo ti pe bord lor senkant-an.

Enn gramaten ler mo ti pe fer mo jogging enn zafer extra ti ariv mwa. Mo ti ena labitid pas divan legliz Marie Madeleine. Sa zour la ti ena enn zafer bizar lor peron legliz. Enn bwat karton. Ler mo ti aproz mo ti tann enn ti plengne kouma ti toutou fer. Pa fasil sa bann dimoun la. Zot debaras zot ti lisien lor peron legliz? Ler mo ti avans kouvertir lao mo ti gagn pli gran sok dan mo lavi. Enn ti baba. Mo ti gagn tranbleman. Ti baba la ti fen. Li ti pe tet so ledwa. Ki mo ti bizen fer? Mo ti telefonn Malika ek mo ti ser Urmila ek so Vinay lor mo portab. Mo pa ti reysi zwenn Babou ek Nikola me mo ti kit enn mesaz lor zot reponder. Lor vites zot ti arive ar dile ek lenz so.

Nou ti al kot Malika kot anpe nou ti kapav deside ki pou fer. Al lapolis? Biro lasistans sosial? Enn kouvan? Lopital?

Ti enn zoli ti baba. Tou baba zoli Malika ti dir mwa.

- Kifer nou pa gard li?

Zot tou ti get mwa vadire zot pa ti'nn bien tann mwa. Malika premie ti koze.

- Davidas, to serye?

- Get sa! Nou pa kapav trenn-trenn sa piti la pou kone kisannla pou ramas li.

Lanket pou swiv lanket. Letansa pov piti la pou pati. Deza bizen enn dokter pou ekzaminn li; bizen al aste enpe lenz, kous, dile, bibron; bizen aste enn kot,

dra, lorye ...

- Chombo Davidas! Li ilegal seki to pe rod fer. ... Bizen deklar li. Kisannla pou ...
- Mwa ... ek twa ... ek... Urmila ... ek ...

"So latet pa bon", Urmila ti dir. Letansa Babou ek Nikola ti arive. Mo ti deside pou gard ti baba la, pou apel li Devi. Zot tou ti kwar ki mo ti vinn fou me ti axepte pou soutenir mwa par amour ek solidarite. Ofisielman mo ti so papa, Malika so mama e nou de temwen ti Urmila ek Babou. Vinay ti konn enn ograde leta-sivil ki pa ti pou poz kestion e ti pou donn fasilite si ti konn fer so labous dou.

Ala kimanier, mwa, enn selibater, mo ti vinn papa. Devi ti rant dan mo lavi ar fraka. Li ti obliz mwa sanz mo manier parski mo ti ena enn ti lavi pou okipe. Mo ti aprann leve omilie lanwit parski mo ti baba ti swaf; ousa li pa ti bien. Malika ek Robin, Urmila ek Vinay, Babou ek Nikola e parfwa mo mama, malgre so laz ek so move lasante ti pe ed mwa, depann mwa me otan ki posib mo ti chombo mo devwar ar de lame e ar boukou lamour. Devi ti bien antoure e li ti pe grandi bien. Baba abandone lor peron legliz ti vinn lalimier dan nou lavi. Pou selebre premie laniverser so 'nesans' ek mo renesans nou ti fer enn ti fet. Sa zour la kouma enn mirak, Devi ti diboute pou fer so premie pa. Mo ti telman emosione ki mo lizie ti larme.

Devi ti fer mwa vinn enn nouvo zom ki ti pe delop enn nouvo lentelizans. Lentelizans ki Malika ti apel 'konpran feminen'. Depi Lesperans ek so Tornado ziska peron legliz Marie Madeleine mo ti swiv mo larout ziska ki vre lalimier ti alime. Aster mo lavi ti ena so rezondet. Dan tar mo ti trouv lizour e tou sa bann dimoun ki ti peple mo memwar ti amenn mwa tipa-tipa ver mo lalimier. Depi enn lakrwaze ziska enn lot.

Aster mo ti sir ki mo ti lor bon sime. Mo beti Devi ti pe trap mo lame, fer mwa marse, travers lakrwaze enn par enn.

Enn zour mo ti telefonn Malika. Li ti dimann mwa, "To malad?"

- Non. Kifer?
- Boner koumsa?
- Enn nwit mo pa finn ferm lizie.
- Devi malad?
- Non. ... Personn pa malad. Mo bizen dir twa enn zafer enportan.
- Ki zafer?
- Mo per.
- Kifer?
- Mo pa'le bles nou lamitie.
- To pa pou bles nou lamitie.
- Mem si mo dir twa mo kontan twa?
- Mo 'si mo kontan twa.
- Vre?
- Wi, gran fouka. To tarde pou trouv kler.

SAPIT 18

DERNIE FERLONG

Mo pe bord lor swasann-dis-an. Malika pe dormi dan nou lasam lao. Kouma mo pa pe gagn somey, mo prefer desann dan salon pou pa deraz li.

Yer Devi ti kit pei pou al etidie dan Lenn. Dinesh ti fer tou so demars. Mo leker ti sere ler mo get mo baba fer mwa salam ar so lame avan li ti rant dan sexion imigrasion. Mo vant ti pe brile. Kan nou pou rezwenn?

Malika depi enn tan pe deperi. Depi axidan Robin. Pov piti! Li pou bizen viv dan enn fotey roulan. Li entelizan, li debrouyar. Mo sir li pou tras so sime malgre ki so gerlfrenn finn abandonn li. Enn brav sa. Li finn gard so sourir.

Parti Rouz Ek Ver finn axepte fer koalision ar enn parti sosial demokrat ki ena senpati pou bann tez feminis ek ekolojik. Ezenn finn vinn Minis Finans. Moiz ek Patricia ti refiz poz kandida me zot pe gagn koudme leta pou kontinie Operasion Larg Menot. Globalizasion pe provok enn reaxion pozitif. Okoumansman bann kapitalis ti trouv zot nirvana dan lib sirkilasion kapital ek marsandiz ziska ki zot dekouver veritab natir siperpwisans ki pe akapar tou, fer dominer ar seki feb e soutir bann difolter ki mars ar li. Enn sexion bourzwazi finn koumans realiz lenportans santiman nasional. Gouvernman pe apiy sa bourzwazi nasional la pou fer fas diktatir miltinasional. Nouvo sitiasion nasional ek enternasional pe permet gouvernman ek bann ONG konkerir nouvo lespas demokrasi ek tolerans me bann Bartay, Martay ek Parday pa pe dormi. Tanzantan zot lev zot latet pianter pou anpwazonn lavi.

Anmemtan dan sosiete sivil dan bann pei ris e sirtou dan siperpwisans enn nouvo kalite lopozision pe lev latet; enn lopozision zenere ek fraternel ki solider ar dimoun mizer, viktim explwatasion par siperpwisans ek miltinasional. Lalit pou lazistis ek partaz pe pran enn nouvo form. Enn nouvo barlizour pe koumans kares niaz roz dan les.

Babou ti bien soufer avan li mor. Nikola ti enkosolab parski li ti panse ki se li ki ti donn Sida so bieneme. Enn gramaten ti trouv so kadav anba enn pie, lor bor montagn Kordegard.

Vinay finn vinn enn gran artis-pent. So bann tablo pe expoze partou dan lemonn. Kanser pe minn lavi mo Urmila. Tanzantan mo al get li. Li portre mama ki, li'si, ti mor ar enn kanser. Dan nou disan sa. Vinay finn res enn bieneme ki okip so bieneme kouma enn berze okip enn anyo. Zot finn viv e ankor pe viv lamour done ek partaze, pa lamour pran; lamour detase, pa lamour amare.

Enn gran dife finn detrir sant Lesperans ki ti vinn vilen ar devlopman sovaz. Mo espere, ler rekonstrir, zot pa fer mem erer. Kan bann dirizan ekonomik ek

politik pou realize ki enn pie badamie dan sant vilaz li pa rival batiman letaz?
Lanatir ek louvraz imen kapav ek bizen marye pike.

Zordi mo pe pans Koulall, Simon, Nas, Saro ... Ki zot finn deveni? Ayo, mo anvi
get zot!

Mo bizen ekrir tousa pou mo pa bliye. Mo zistwar lor papie se mo lapriyer, mo
fason dir Bondie mersi. Mersi parski enn zour mo ti pran nesans dan
Lesperans, parski mo gran kouzen Nas ti fer mwa dekouver poezi dan nou
lang; parski dan kolez lefrer mo ti dekouver lespri Zezi; parski mo finn konn
lamour ek lamitie ar zot kontantman ek zot sagren, ar zot zwisans ek zot
soufrans; parski Devi finn rant dan mo lavi pou fer mwa gagn vre 'konpran
feminen' e vinn enn nouvo zom. ... Aster mo kapav al repoze anpe. Shannti,
shannti, shannti! OM!